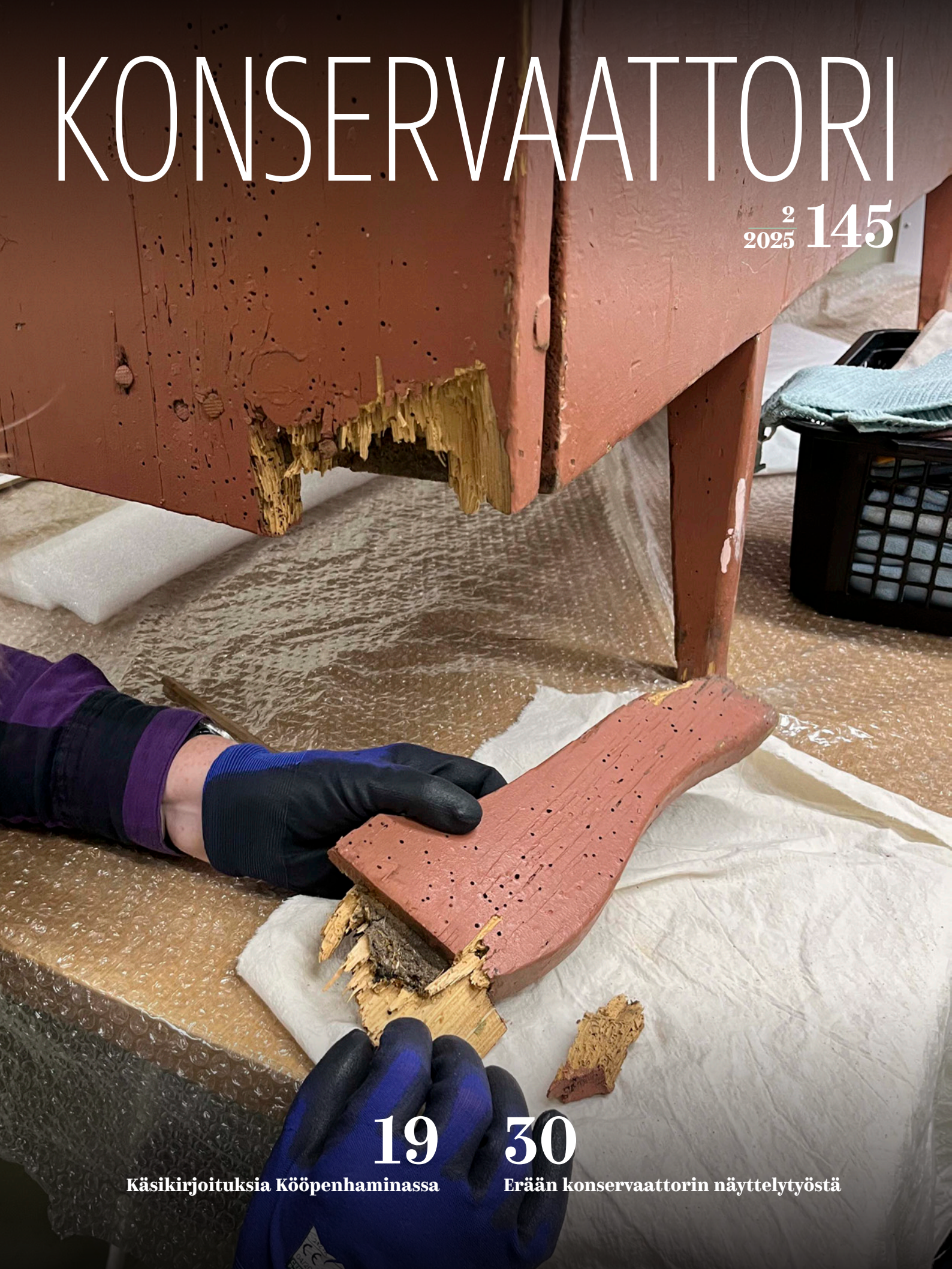

KONSERVAATTORI

²
2025 145

19

30

Käsikirjoituksia Kööpenhaminassa

Erään konservaattorin näyttelytyöstä

Konservaattoriliitto (PKL) on kulttuuriperinnön säilyttämiseen erikoistuneen ammattikunnan konservaattoreiden yhdistys. Sen tarkoituksena on kehittää konservointialaa, valvoa ammattikunnan etuja ja toimia konservointialan edustajana Suomessa. Yhdistys julkaisee Konservattori -lehteä, järjestää koulutuspäiviä alan teemoihin liittyen sekä osallistuu konservoinnista käytävään keskusteluun. Konservattoriliitto muodostaa yhdessä muiden pohjoismaiden osastojen kanssa Pohjoismaisen konservaattoriliiton (NKF). Konservattoriliiton toimintaan on saatu avustus Museovirastolta.

Juhla muistutti, että konservaattori ei ainoastaan säilytä menneisyyttä – vaan rakentaa yhteistä tulevaisuutta yhteisvoimin.

Anne Räsänen:
40 vuotta konservointia - ensimmäinen vuosikurssi juhli Helsingin Ruskeasuon siirtolapuutarhassa
sivut 26-28

SISÄLLYS

- 3 Pääkirjoitus
- 4 PKL tiedottaa
- 5 Valitut fragmentit
- 6 8 kysymystä konservaattorille
- 7 Työhuone esittelyssä: Saamelaismuseo Siidan konservaattorin työhuone Inarissa
- 11 MoKin matkassa
- 15 Konservattoriliiton taide- ja arkkitehtuuripäivä Helsingissä
- 19 Matkaraportti: Käsikirjoituksia Kööpenhaminassa
- 22 Matkaraportti: Pisan yliopiston kesäkurssi
- 26 40 vuotta konservointia - ensimmäinen vuosikurssi juhli Helsingin Ruskeasuon siirtolapuutarhassa
- 29 Konservattori-lehti 50 vuotta sitten
- 30 Erään konservaattorin näyttelytyöstä
- 37 Opinnäytetyö: Kahden öljyväreillä paperille maalatun ja kankaalle liimatun 1800-luvun maalauksen tutkimus ja konservointi
- 38 Niksinurkka: Sukkahousut konservoinnissa
- 40 Toimintakertomus 2024
- 44 Toimintasuunnitelma 2026
- 49 Turvallisemman tilan periaatteet

KONSERVAATTORI

Pohjoismaisen konservaattoriliiton Suomen osasto ry

**Nordiska konservatorförbundet
Finländska sektion rf**

www.konservattoriliitto.fi
www.facebook.com/konservattoriliitto
http://konservattoriliitto.blogspot.fi/
https://www.instagram.com/
/konservattoriliitto/

Puheenjohtaja:
Sini Oksanen
konservattoriliitto@gmail.com

Lehden työryhmä:
Susan Hannusas
Anniina Hatakka
Elviira Heikkilä
Milla Koistinen
Kaisa Lepistö
Aino Sainio

Lehden toimituksen sähköposti:
pkllehti@protonmail.com

**Osoitteenmuutokset,
puuttuvat lehdet ja jäsenasiat:**
jasensihteeri.pkl@gmail.com

Konservaattori-lehti
Numero 145
Painovuosi 2025
ISSN 0780-0223 (painettu)
ISSN 2343-1814 (verkkojulkaisu)
Levikki 310 kpl
2 numeroa vuodessa

Ilmoitushinnat:
2/1 sivu 80 €/lehti (128 €/vuosi)
1/1 sivu 55 €/lehti (88 €/vuosi)
1/2 sivu 50 €/lehti (48 €/vuosi)
Takakansi 80 €/lehti (128 €/vuosi)
Vuositilauksen hinta 50 €

Aineistopäivät:
Numero 146
Ilmestyy toukokuussa 2026
Aineistoehdotukset 28.2.2026 mennessä
Sisäänjättöpäivä 31.3.2026 mennessä

Numero 147
Ilmestyy marraskuussa 2026
Aineistoehdotukset 31.8.2026 mennessä
Sisäänjättöpäivä 30.9.2026 mennessä

Ulkoasun suunnittelu:
Anna Mattsson/Suomi Design Oy

Painopaikka: Paino-Kaarina Oy, Kaarina

PÄÄKIRJOITUS

TÄMÄN LEHDEN TULEVAISUUS?

Tämä lehti on poikkeuksellisen myöhässä. Syynä on ennen kaikkea juttujen myöhästyminen ja peruuntuminen, eli lehteä on ollut vaikeaa saada kokoon. Mietimme jo toimituksessa ohuen version julkaisemista, mutta onneksi saimme lisää artikkeleita. Iso kiitos kaikille kirjoittajille! Oikein mielenkiintoista sisältöä olette tuottaneet!

Olemme pohtineet lehden merkittävyyttä konservaattoreille. Onko lehdelä enää tarvetta, luetaanko sitä? Me toimituksessa teemme parhaamme saadaksemme monipuolisen ja kiinnostavan kokonaisuuden. Mutta onko se teidän muiden mielestä sellainen? Mitä puuttuu, mikä ei kiinnosta? Mikä on hyvää? Konservattori on Pohjoismaisen konservaattoriliiton Suomen osaston jäsenlehti, joka toki pyrkii saamaan lukijoikseen myös muita asiasta kiinnostuneita. Sen ideana on, että konservaattorit kertovat toisilleen työstään. Jos konservaattorit kokevat, ettei heillä ole toisilleen kerrottavaa, lehdellä ei enää ole virkaa. Kokouksut ja muut yhdistyksen asiat voi lukea jäsentiedotteista ja verkkosivuilta. Onko aika ajanut lehden ohi?

Itse pidän aikakauslehtiä, erityisesti paperisia, tärkeinä ja kiinnostavina medioina, mutta moni muu ei välttämättä jaa tätä näkemystä. Toisaalta monet aikakauslehdet myös konservoinnin ja laajemmin kulttuuriperintöalan saralla ovat siirtyneet vain digitaaliseen muotoon. Onko meidänkin syytä luopua paperijulkaisusta? Onko digilehti saavutettavampi vai olisiko kyse vain rahan säästöstä? Digitaalinen ei automaattisesti ole ekologisempi kuin painettu. Konservattori toki julkaistaan tällä hetkellä sekä verkko- että paperilehtenä. Olemmekin laatineet teille, hyvät lehden saajat, kyselyn, jossa kartoitetaan teidän mielipiteitänne julkaisustamme. Linkki löytyy yhdistyksen verkkosivujen ajankoh- taista-osioista ja jäsentiedotteesta. Vastausaikaa on 31.1.2026 eli ensi tammi-kuun loppuun asti. Toivomme kovasti palautettanne!

toimituksen puolesta
Elviira

P.S. Olemme kesällä uudistaneet kirjoitus ja kuvaohjeita selkeämpään, johdonmukaisempaan ja ajantasaisempaan muotoon. Ne löytyvät verkkosivuilta lehden osiosta ja lähetämme ne teille pyytessänne. Kevään 2026 numeron sisältöehdotusten päivämäärä on **28.2.** ja aineiston jättöpäivä viimeistään **31.3.** Ja muista- kaapa uusi osoite **pkllehti@protonmail.com!**

PKL TIEDOTTAA

[Etusivu](#)
[Konservaattoriliitto](#)
[Tutustu konservointiin](#)
[Etsitkö konservaattoria?](#)
[Konservaattori-lehti](#)

[Yhteystiedot](#)
[Svenska / English](#)
[Jäsensivut](#)

Kirjaudu sisään

Sähköpostiosoite

Salasana

☐ Muista minut

Kirjaudu

[Unohditko tai haluatko luoda salasanan?](#)

Muista kirjautua jäsensivuille!

Konservaattoriliiton Jäsensivuilta löydät yhdistyksen viimeisimmän toimintakertomuksen, toimintasuunnitelman, tilinpäätöksen ja kokouspöytäkirjat. Jäsensivuilla voit myös päivittää omat yhteystietosi, jotta Konservaattori-lehti ja tiedotteet löytävät jatkossakin perille.

Lisäksi sivujen kautta on mahdollista hakea jäsenluokan muutosta tai ilmoittaa yhteystietosi julkaistavaksi, jos haluat konservointiyrityksellesi näkyvyyttä yhdistyksen verkkosivuilla. Kirjaudu jäsensivuille osoitteessa [konservaattoriliitto.fi](https://www.konservaattoriliitto.fi) verkkosivun yläosasta.

Ensimmäistä kertaa kirjautuessasi paina linkkiä "Unohditko tai haluatko luoda salasanan?" ja luo tunnuksesi. Käytä samaa sähköpostiosoitetta, johon olet aiemmin saanut yhdistyksen tiedotteet. Osoite toimii jatkossa käyttäjätunnuksenas.

Vastaa Konservaattori-lehden palautekyselyyn!

Auta kehittämään lehden sisältöä ja toimintaa vastaamalla palautekyselyyn, jonka löydät Konservaattoriliiton verkkosivuilta: <https://www.konservaattoriliitto.fi/>

Linkki kyselyyn lähetetään myös sähköpostitse kaikille jäsenille. Kysely on avoinna **31.1.2026 saakka**.

Valitut Fragmentit

CONSERVATOR'S DIGEST

Helsingin Sanomat 16.6.1993

LYHYESTI

Varas vei sfinksin pään Kreikan kansallismuseosta

ATEENA—Pieni sfinksin pää on varastettu Ateenan arkeologisesta kansallismuseosta. Tapauksen vuoksi viisi vartijaa on pidätetty virasta. Kreikan kulttuuriministeri Dora Bakojanni kuvaa 500-luvulta eKr. olevan pään ryöstöä "kummalliseksi". Marmoripään arvo on yli 500 000 markkaa. Voron uskotaan vierailleen iltapäivällä vartijoiden tauon aikana. Kreikassa on parin vuoden aikana tehty kaksi saman tapaista ryöstöä. "Eivät museonvartijat yhtäkkiä päättää ryöstää jotain. Takana on järjestäytynyt ryhmä, jolla täytyy olla museossa kätyri", entinen vartijaliiton puheenjohtaja Jannis Mavrikopoulos sanoi.

Helsingin Sanomat 30.7.1994

Varas köytti gallerian vartijan ja vei arvotauluja Frankfurtissa

FRANKFURT—Frankfurtalaisesta taidegalleriasta varastettiin torstaina kolme taulua, joiden yhteinen arvo on noin 240 miljoonaa Suomen markkaa. Varas piiloutui illalla galleriaan, sitoi yövartijan ja vei taulut. Varastetut työt olivat Joseph William Turnerin Varjoja ja pimeyttä sekä Valoa ja värejä ja Caspar David Friedrichin Nebelschwaden (Usvatuulahdus). Tihutyön uhriksi joutuneessa Schirn-galleriassa oli esillä romantiikan maalareiden näyttely Goethe ja taide.

PAINA MIELEEN TUNTOMERKIT

Ikä _____ Pituus _____
Vartalo _____
(hoikka, tanakka, lihava)
Erikoista _____
(arvet, luomet, tatuoinnit)
Kasvot _____
(muoto, väri, erikoisuudet)
Silmät _____
(väri, erikoisuudet)
Hampaat _____
(rikkinäiset, ulkonevat)
Puhe _____
(kielisyys, erikoisuudet)
Kädet _____
(kätisyys, vammat, puutteet)

Hattu _____
Hiukset _____
(väri, leikkaus)
Parta _____
(ajettu, viikset)
Paita _____
Solmio _____
Takki/ _____
pusero _____
Ase _____
(oikea-/vasenk)
Kantamus _____
Housut _____
Jalkineet _____

Suunta _____
Tapa _____
(jalkaisin, pyörällä, autolla)
Rekisterinumero _____
Merkki _____
(malli, väri, erikoisuudet)

Liikkuminen

Amos Rex -taidemuseon arkistoista on löytynyt muutama kansio konservoinnin historiaa suomalaisessa uutismediassa.

Lehtileikkeet käsittelevät monenlaisia aiheita konservoinnista ja restauroinnista noin 60-luvulta saakka. Estätäksemme tämän kulttuurihistoriallisen aarteen katoamisen, haluamme jakaa kansanne näitä välähdyksiä menneisyydestä. Toivomme artikkeleiden antavan perspektiiviä alan nykypäivään, tai vähintäänkin tuovan pikkuisen iloa arkeen.

Amos Rex
Konservointiosasto

Rikoksen tapahduttua tai epäilyttävissä tapauksissa
OTA YHTEYS POLIISIIN

8 KYSYMYSTÄ KONSERVAATTORILLE

TEKSTI JA KUVAT:
KAISA LEPISTÖ

1) Kuka olet?

Olen paperikonservaattori **Kaisa Lepistö**.

2) Missä työskentelet tällä hetkellä?

Tällä hetkellä työskentelen pikku pät-
kän Porvoon museossa.

3) Miten päädyit konservaattoriksi?

Onnekas ihmiskohtaminen herätti
kiinnostukseni konservointiin elo-
kuussa 2016. Seuraava konservoinnin
pääsykoe oli 2018, jolloin hain ja pää-
sin Metropoliaan opiskelemaan, ja sil-
lä tiellä tässä nyt ollaan. Jos jonkin-
sortista sisältävä työ- ja opiskeluhis-
toriani pääsee myös hienosti
hyötykäyttöön konservaattorin moni-
puolisissa (pätkä-) töissä.

4) Mikä on työssäsi hausinta ja haastavinta?

Työssäni hausinta ja haastavinta on
konservointitoimenpiteet. Mitä kur-
jemman näköinen lähtötilanne, sitä
kiinnostavampi työ yleensä tuntuu
olevan.

5) Mikä on oudointa mitä olet tehnyt työssäsi

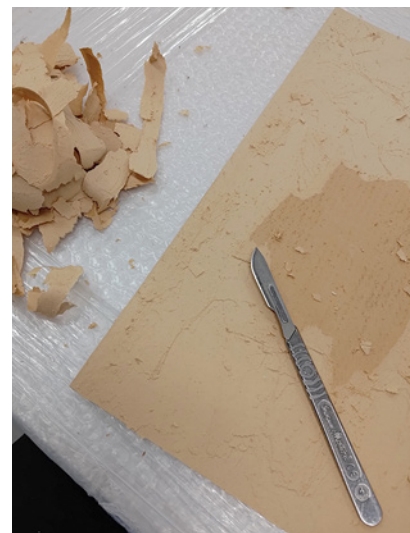
Oudointa on yrittää selittää asiaan vih-
kiytymättömille, mitä teen ja miksi-
konservaattorin työ taitaa olla aika
kummallista ulkopuolelta katsottaessa.
En kai minä vielä ole edes tehnyt mi-
tään erityisen outoa, mutta toivoo so-
pii, että outoksia on tulossa vielä tule-
vaisuudessa!

6) Mikä on lempityövälineesi ja mi- hin sitä käytät?

Lempityöväline riippuu ihan tehtävän
työn vaatimuksista. Välillä suosikkini
on hyvä sivellin, välillä itse tehty bam-
buspaatteli, kuluneella viikolla ovat
ilahduttaneet muunmuassa ruuvin-
väännin, leikkauslaseja ja sopivan ko-
koiset nokkapihdit. Joskus suosikkini
on ollut 5 x 5 cm pala polyesterikalvoa.
Ja skalpellinhan on yleensä aina se työ-
välineiden klassikko.

7) Mitä haluat vielä oppia?

Ammatillisesti niin paljon kuin vain
mahdollista. Ei-ammatillisesti, omaksi
ilokseni, kirjoittamaan kuin Hemingway,

maalaamaan kuin J.M.W. Turner, soitta-
maan kitaraa kuin Nancy Wilson, ja tie-
tysti puusepäntaitoja, kuvanveistoa ja
miten elää hyvä elämä. Ja miten pitää
parempaa huolta viherkasveistani.

8) Miten nollaat?

Ei missään erityisessä järjestyksessä;
kuvataide, kirjallisuus, musiikki, liik-
kuminen, ulkoilma, ystävät, ja kuten
Dalai Lama sanoo, nukkuminen on pa-
rasta meditaatiota. Pikku päiväunia
suosittelem lämpimästi kaikille.

Bonus: keksi kysymys ja vastaa siihen!

Tunnenko olevani onnettaren suosik-
ki, kun saan tehdä tällä alalla töitä?
Kyllä.

TYÖHUONE ESITTELYSSÄ

SAAMELAISMUSEO SIIDAN KONSERVAATTORIN TYÖHUONE INARISSA

Vetokaappi, kemikaalikaappi sekä pakastuksesta tullutta kokoelmaesineistöä laatikossa.

TEKSTI JA KUVAT:
SAARA-MAIJA PESONEN

Saamelaismuseo Siida toimii Ina-
rissa sekä valtakunnallisena että
alueellisena vastuumuseona. Mu-
seo kerää, tallentaa ja esittelee
saamelaiskulttuuria. Sen kokoelmiin
kuuluu noin 10 000 esinettä, 25 000 va-
lokuva ja 200 taideteosta. Vuonna
2024 museossa vieraili noin 82 000 kä-

vijää, joista yli puolet oli ulkomaalai-
sia. Näyttelyt kiinnostavat erityisesti
turisteja, mutta museo palvelee ennen
kaikkea saamelaisyhteisöä – tämä nä-
kyy myös konservaattorin työssä.

Museossa työskentelee yksi konser-
vaattori, jonka tehtävät painottuvat
ennaltaehkäisevään konservointiin.

Tämän pöydän ääressä konservattori yleensä työskentelee. Taustalla työvälineitä ja imuri.

Kohdepoisto eli imukärsä. Taustalla vetokaappi, jossa tällä hetkellä luettelointia odottavaa paperimateriaalia.

Pesuallas. Pesualtaassa on renkaat, joten sitä on helppo liikutella tarpeen mukaan.

Imuri siistiin työskentelyyn sekä imuriin (itse tehdyt) lisäosat.

Valokuvausta odottavat Ijahis Idja 2025 t-paita sekä Merja-Aletta Ranttilan taideteokset.

Konservattori huolehtii esimerkiksi kokoelmiin tulevien esineiden pakastuksesta, puhdistuksesta sekä asianmukaisesta pakkaamisesta pitkäaikais säilytystä varten. Kokoelmissa vierailee vuosittain useita saamelaisyhteisön jäseniä tutustumaan esimerkiksi oman sukunsa esineistöön. Konservattorilla on tällöin tärkeä rooli sekä esine- että henkilöturvallisuuden varmistamisessa. Konservattori tekee myös muita kokoelmatyötä, kuten valokuvaa kokoelmaesineitä. Työhön sisältyy myös näyttelyihin liittyviä tehtäviä, kuten puolivuositteiset näyttelyhuollot.

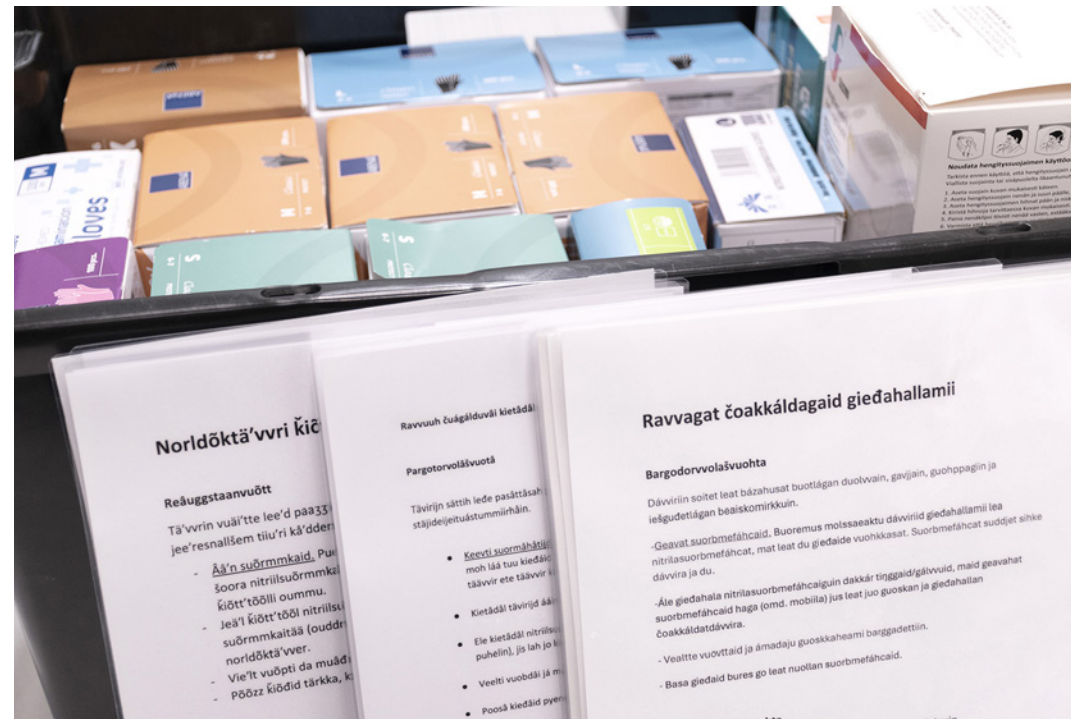
Vuonna 2021 valmistuivat uudet, yhteensä 900 m²:n kokoelmatilat. Kokoelmille on nyt kolme erillistä säilytystilaa. Suurimmassa kaksikerroksisessa säilytystilassa säilytetään kovat esineet ja tekstiilit. Lisäksi turkis- ja nahkaesineille on oma erillinen säilytystila. Valokuvakokoelmat säilytetään kokoelmalle erityisesti suunnitellussa valokuva-arkistossa. Samalla valmistui nykyaikainen konservointitila, jossa on kiinnitetty erityistä huomiota työturvallisuuteen ja mahdollisuuteen käsitellä monentyyppistä esineistöä.

Erilaisia suojaimeja. Tämän museon konservattori luottaa nitrilikäsineissä Black Mambaan.

Työvälineitä: vanupuikkoja, skalpelleja, pihtejä, piikkejä, siveltimiä ynnä muuta!

Kokoelmavierailla annettavia ohjeita ja käsiineitä kokoelmaesineiden käsittelyyn. Ohjeet tässä koltan-, inarin-, ja pohjoissaameksi. Laatikossa hanskoja kaikenkokoisille käsille.

Ilmoitustaululla konservaattoria odottavat Outi Pieskin teoksesta irronnut hopealaukkanen sekä Kansallismuseolta palautuneesta ihopeskistä irronneet osat.

MoKin matkassa

Tämä artikkeli kertoo, kuinka Pohjoismaisen konservaattoriliiton yhteinen, vertaisarvioitu lehti Meddelelser om Konservering saa muotonsa.

TEKSTI JA KUVAT: KRISTIINA KUISMA

Mikä on MoK

Meddelelser om Konservering eli tuttavallisesti MoK on ilmestynyt vuodesta 1960. Lehden tarkoitus on toimia julkaisualustana ja edistää pohjoismais-

ten konservaattoreiden yhteistyötä ja kamalla tietoa tutkimustyöstä sekä konservointikäytäntöjen, -menetelmien ja -tekniikoiden edistys-

askeleista. Vaikka kaikki MoKin julkai-

semat artikkelit vertaisarvioidaan, teellinen sisältö ei ole edellytys, ja toimitus kannustaa kirjoittajia lähettämään käytännönläheisiä artikkeleita, jotta voimme jakaa tietoa kiinnostavista projekteista muille.

Nykyisin MoK ilmestyy kerran vuodessa, ja julkaisee ainoastaan vertaisarvioituja, ensikertaa julkaistavia artikkeleita. Vuoteen 2017 asti vuosittaisia julkaisuja oli muutama ja vain osa artikkeleista oli vertaisarvioitu.

Toimitukseen kuuluu kuusi jäsentä sekä taloudenhoitaja. Tällä hetkellä lehden päätoimittajana toimii **Signe Smedmark** Tanskasta. Muut jäsenet ovat **Thea Winter** Ruotsista, **Marie Kleivane** Norjasta, **Krassimira Frangova** Tanskasta ja **Ásgrímur Einarsson** Islannista, sekä allekirjoittanut Suomesta.

Toimitus kokoontuu yleensä 1-2 kertaa vuodessa. Tapaamiset toteutetaan etäyhteyksien avulla, sekä vieraillemalla jokaisessa jäsenmaassa vuorovuosin. Tapaamisissa keskiössä ovat artikkelit ja niihin liittyvät kysymykset, niiden lisäksi keskustelomme MoKin liittyvistä yleisistä asioista. Viime vuosina olemme tapaamisissamme pyrkineet kehittämään toimintatapoja, joilla voimme parantaa MoKin saatavuutta tulevaisuudessa.

Jokainen toimituksen jäsen on vuorollaan vastuussa lähitapaamisten ohjelman laatimisesta. Yleensä olemme kokoontuneet kunkin työpaikalle ja

Toimitus tutustumassa Oslolla Norjan kansallismuseon uusiin tiloihin Marie Kleivanen johdolla.

päässeet samalla vierailuille erilaisiin konservointistudioihin, museoihin ja näyttelyihin. Samalla olemme päässeet tutustumaan myös muihin pohjoismaissa työskenteleviin konservatto-reihin.

Mokin koko julkaisu prosessi toimii *Scholastica*-alustan kautta. *Scholastica*-n käyttö helpottaa toimituksen työtä ja se tarjoaa kaikki tarvittavat työkalut vertaisarvioitujen artikkeleiden julkaisuun. Kaikki työvaiheet voidaan tehdä yhdellä alustalla, joten se helpottaa kokonaisuuden hallintaa. Toimituksen jäsenet pystyvät helposti seuraamaan artikkeleiden tilannetta yhdestä paikasta ja voimme helposti auttaa toisiamme julkaisuprosessissa, jos tarve vaatii. Kaikki artikkeliin liittyvä kommunikointi hoituu alustan kautta. Lisäksi *Scholastican* avulla MoK on integroitunut johtaviin hakupalveluihin ja arkistoihin, joihin se on hyväksytty (DOAJ, *Directory of Open Access Journals*). *Scholastica* on kaikille avoin alusta, josta myös MoKin lehdet ja yksittäiset artikkelit ovat kaikkien saatavilla. Tällähetkellä kaikki vertaisarviodut artikkelit vuoteen 2010 asti ovat saatavilla MoKin sivuilta.

Toimituksen työ alkaa huhtikuussa

Mokille voi lähettää artikkeleita *Scholastica* -palvelun kautta. Vuositainen artikkeleiden viimeinen jättöpäivä on huhtikuun 15. Tämän jälkeen toimitus aloittaa työskentelynsä. Ennen tapaamista toimituksen jäsenet lukevat ja perehtyvät artikkeleihin.

Tapaamisessa käydään läpi tarjottujen artikkeleiden sisältö ja niiden soveltuvuus MoKin alaan (scope). Toimitus hakee laadukkaita artikkeleita ennaltaehkäisevästä konservoinnista, materiaalitieteestä, konservoinnin historiasta ja etiikasta sekä konservoinnin käytäntöjen, menetelmien ja tekniikoiden edistysaskeleista. Samalla tapaamisissa keskustellaan mahdollisista asiantuntijoista, joita voisimme

pyytää vertaisarvioimaan artikkelit. Vertaisarviointeja varten yritämme löytää jokaiselle artikkelille vähintään kaksi alansa asiantuntijaa.

Jokainen toimittaja saa vastuulleen yhden tai useamman artikkelin toimitamisen. Yleensä jako suoritetaan kieliperusteisesti. On helpompi, jos joku äidinkielenään artikkelin kieltä puhuva ihminen toimii myös vastuutoimittajana. Toimitustyötä helpottaa myös, jos artikkelin aihe osuu oman ammatitaidon ja kiinnostuksen kohteisiin.

Toimittaja auttaa ja ohjeistaa kirjoittajaa läpi julkaisuprosessin, kontaktoi mahdolliset vertaisarvioitsijat ja huolehtii, että artikkeli saadaan jul-

kaisukuntoon. Joskus prosessi on hyvin suoraviivainen ja kaikki sujuu toimituksen kannalta kuin unelma, mutta välillä jo pelkkien asiantuntijoiden löytäminen ja kontaktointi voi viedä aikaa useamman viikon, jolloin artikkelin saattaminen julkaisukuntoon ajoissa on haasteellista. Työ tehdään kesäaikana, jolloin eurooppalaiset lomajat saattavat vaikuttaa hyvinkin paljon toimituksen työhön.

Yksinkertaisuudessaan prosessi etenee seuraavasti. Artikkelit saapuu toimitukseen, siitä keskustellaan toimituksen kesken, jo tässä vaiheessa voimme pyytää artikkeliin muutoksia tai täsmennyksiä, ennen kuin se lähe-

MoKin toimitus kokoontui tänä vuonna Reykjavikin Kaupunginmuseoon kuuluvan Merimuseon tiloissa. Toimitus vasemmalta: Kristiina Kuisma, Thea Winther, Ásgrímur Einarsson, Krassimira Frangova, Marie Kleivane ja Signe Hjerrild Smedemark.

tetään seuraavaan vaiheeseen, joka on vertaisarviointi. Ajatuksena on, että annamme kaikille kirjoittajille mahdollisuuden muokata artikkeli sellaiseksi, että sen voi lähettää eteenpäin seuraavaan vaiheeseen.

Vertaisarvioinnin tekevät artikkelin aihepiiriin perehtyneet asiantuntijat. Ensimmäisen vertaisarviointikierroksen jälkeen tilanne on usein se, että artikkelin sisältöön on pyydetty täsmennyksiä tai muutoksia. Tilanne voi olla myös se, että arvioinnin tehnyt/tehneet asiantuntijat ovat sitä mieltä, että syystä tai toisesta artikkeli ei olekaan julkaisukelpoinen. Jotta artikkeli voidaan julkaista, on vähintään kahden vertaisarvioitsijan oltava sitä mieltä, että artikkeli on julkaisukelpoinen.

Vastuutoimittajan tehtävä on katsoa, että kirjoittajat tekevät pyydetty muutokset tai saatteesta löytyy perustelu, miksi jokin pyydetty muutos ei ole kirjoittajan mielestä relevantti. Prosessi voi kestää muutamankin

edestakaisen kierroksen.

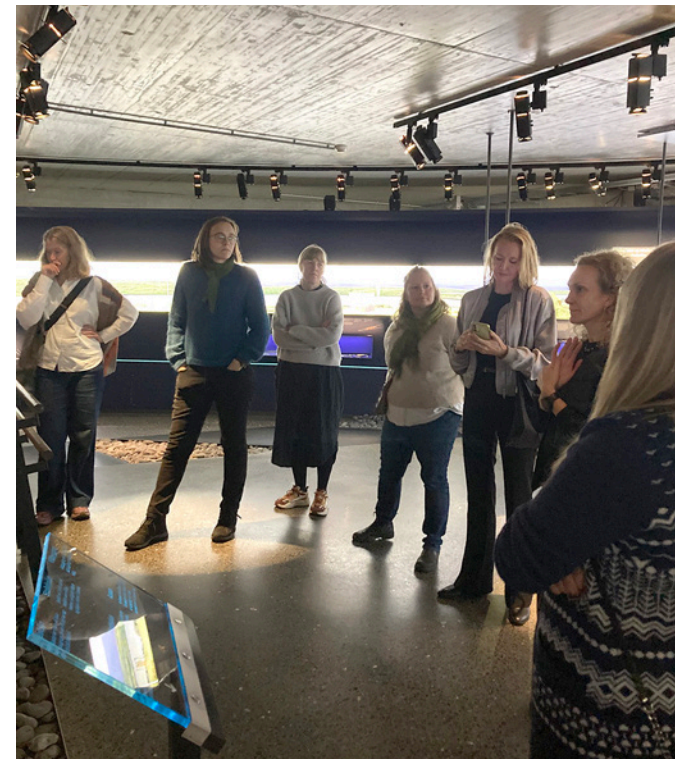
Omalla kohdalla prosessi on yleensä sujunut vaivattomasti, ja roolini on ollut lähinnä välittää tarvittava tieto eri tahoille. Välillä prosessi saattaa kuitenkin syystä tai toisesta venyä. Myös osa kirjoittajista on pitänyt artikkeleiden julkaisuprosessia liian raskeana verrattuna aikaisempaan, jolloin MoKissa julkaistiin myös muita kuin vertaisarvioituja artikkeleita. Myös kirjoittajien päivätyö voi olla syy julkaisuprosessin hitaudelle. Tässä rinnalla toimituksen tehtävä on tarkastaa, että artikkelissa on muut vaaditut asiat kunnossa; lähdeviitteet, kuvat ja erilaiset taulukot oikeassa järjestyksessä ja ladattuna oikeassa formaatissa alustalle. Lisäksi toimitus huolehtii, että kirjoittajat ovat allekirjoittaneet suostumuksen siihen, että artikkelit voidaan pysyvästi julkaista MoKin digitaalisella alustalla.

Tärkeä työ on myös pitää huoli, että kaikki tapahtuu annetussa aikataulus-

sa. Joskus on käynyt niin, että artikkelin kirjoittajiin ei saada enää yhteyttä, tai emme yksinkertaisesti löydä ketään vertaisarvioimaan artikkeleita. MoK toimii vapaaehtoisvoimin, joka tarkoittaa sitä, ettei edes vertaisarvioitsijoille makseta korvausta käyttämästään ajasta.

Pyrkimyksenä on kuitenkin saada kaikki artikkelit julkaisukuntoon, mutta prosessi voi olla joidenkin kohdalla hieman mutkikkaampi. Tämän vuoden julkaisuun työnalla on yksi tällainen artikkeli, joka on lähetetty MoKiin jo vuonna 2023, mutta on monista eri syistä jäänyt julkaisematta kahtena edellisenä vuonna. Kun artikkelin julkaisu venyy, muuttuu työ haasteellisemmaksi kaikille osapuolille. Kirjoittaja on saattanut tehdä alkuperäisen työnsä jo kauan ennen artikkelin kirjoittamista, aiheesta on tullut lisää tutkimusta ja artikkeli tarvitsee päivitystä niiltä osin. Vertaisarvioinnin alun perin tehneet asiantuntijat eivät enää pysty jatkamaan prosessia ja toimituksen pitää etsiä uudet ihmiset työhön. Syitä on monia ja välillä artikkeli jää julkaisematta, vaikka sen eteen olisikin tehty paljon työtä.

Toimitus tekee myös paljon muuta MoKin kehittämisen eteen. Esimerkiksi tänä vuonna vähäisten artikkeleiden vuoksi olemme tutkineet miten voisimme jatkossa saada Mokin julkaistua myös paperisena versiona niille jäsenille, jotka sellaisen haluavat. Sen lisäksi pyrimme kontaktoimaan aikaisemmin artikkeleita kirjottaneita ihmisiä ja saamaan heiltä luvan, jotta saamme kaikki vertaisarviodut artikkelit julkaistua MoKin digitaalisella alustalla. Lisäksi olemme työskennelleet sen eteen, että MoK saisi lisää näkyvyyttä erilaisilla akateemisilla alustoilla ja nousisi Google -hauissa näky-

Reykjavikin asuttamisesta kertovassa näyttelyssä pääsimme tutustumaan viikinkiaikaisen (900-luku) talon arkeologisiin jäänteisiin ja sen konservointiin. Näyttely on osa Reykjavikin kaupunginmuseota ja näyttely on avattu 2006.

vämmälle paikalle. Näillä keinoin pyrimme lisäämään MoKin sekä pohjoismaisten konservattorien näkyvyyttä muualla maailmassa.

MoKin tulevaisuus

Tämä vuosi tulee olemaan ensimmäinen, jolloin MoK julkaistaan ainoastaan digitaalisena. Syitä tähän on monia, mutta ennen kaikkea paino- ja lähetyskustannuksien nousu. Varsinkin lähetyskustannukset ovat nousseet sen verran suureksi, että jos emme reagoisi, voisi se tarkoittaa jäsenmaksujen korotusta useilla euroilla per jäsen.

Julkaisumuoto myös tuo joustoa toimituksen työhön, kun emme ole sidottuja painotalon aikatauluihin. Voimme myös mahdollisesti ottaa artikkeleita työn alle huhtikuun puolivälin jälkeenkin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö MoK -lehteä julkaistaisi jatkossakin kokonaisuutena. Emme halua päätyä siihen, että julkaisemme ainoastaan yksittäisiä artikkeleita, vaan pitää lehden edelleen yhtenä kokonaisuutena, jolla on selkeä julkaisuajankohta. Toimituksen työ pysyy myös selkeänä kokonaisuutena ja työtä on helpompi koordinoita, kun ajankohta artikkeleiden julkaisulle on kaikilla sama.

Olemme ymmärtäneet, että osan jäsenistön toive on edelleen saada lehti painettuna käsiinsä. Olemme selvittäneet erilaisia mahdollisuuksia ja todennäköisesti pystymme tarjoamaan digitaalisen julkaisupalvelun kautta vaihtoehtoa, jossa jäsenet voisivat tilata lehdestä omakustannehintaan oman painoksen. Lehden tuleva julkaisumuoto on yksi syy miksi Mokin toimitus kokoontui tänä syksynä Reykjavikiin.

Terveisiä Reykjavikistä

Reykjavikin tapaamisessa keskusteltiin sekä työn alla olevista artikkeleista että MoKin kehittämistarpeista.

Tämän vuoden numeroon emme

saaneet kuin kolme artikkelia, joista yksi alkaa olla julkaisukunnossa. Jätettyjen artikkeleiden vähäinen määrä johtunee syksyllä 2026 Oslossa pidettävästä ICOM-CC:n triennaalista.

Reykjavikin tapaamisessa kävimme läpi kaikki työn alla olevat artikkelit. Muutaman artikkelin kohdalla toimitus kävi pitkällisiä keskusteluja artikkeleiden sisällöstä ja siitä vastasiko artikkelin aihepiiri ja sen käsittely MoKin alaa (scope). Toimitus keskusteli paljon siitä, kuinka tärkeää julkaistavien artikkeleiden on sisällöltään oltava sellaisia, että ne hyödyttäisivät mahdollisimman monipuolisesti lukijoita heidän työssään. Artikkeleiden työstäminen julkaisukuntoon on vaatinut tänä vuonna paljon työtä ja näyttää siltä, että kaikki eivät välttämättä valmistu ajoissa. Vielä työnalla olevat artikkelit vaikuttivat enemmän luonnoksilta ja niiden työstäminen valmiiksi artikkeleiksi vie näin ollen enemmän aikaa. Lisäksi pohdimme, voimmeko pyytää yhden artikkelin kielen muuttamista englanniksi, koska sille on ollut vaikea löytää asiantuntijoita vertaisarvioimaan artikkelia, jotka eivät ole työskennelleet kirjoittajien kanssa.

Jatkossa MoK julkaistaan digitaalisena Scholastica-palvelun kautta. Lisäksi etsimme vielä alustaa, joka mahdollistaa jäsenille fyysisen painotuotteen tilaamisen. Todennäköistä on, että palvelu on lulu.com, joka saattaa olla tuttu jäsenille jo entuudestaan. Ainakin ICOM-CC:n Leather Working Group on käyttänyt tätä palvelua ja kaessaan artikkelijulkaisujaan jäsenille. Informoimme tästä, kun olemme selvittäneet kaikki mahdolliset vaihtoehdot.

Keskustelimme me myös siitä, että tulevaisuudessa yksi vaihtoehto on julkaista artikkelit yksittäin siinä järjestyksessä, kun ne valmistuvat, ja vuoden lopussa keräisimme artikkelit yhteen julkaisuun. Näin kirjoittajat saisivat työnsä julkaistua ja mahdollisimman nopeasti yhteisön käyttöön.

Kirjoituskutsu

Jos innostuit kirjoittamaan artikkelin MoKiin niin voit lähettää sen Schoolastica-palvelun kautta lehden toimitukseen koska tahansa. Virallinen viimeinen jättöpäivä on edelleen 15.4., mutta otamme vastaan artikkeleja koko vuoden ja pyrimme aloittamaan julkaisu prosessin joustavasti, jotta artikkelin kirjoittaja pääsee jatkamaan työtänsä artikkelin parissa kun työ on vielä tuoreessa muistissa ja artikkelin sisältö relevantti. Kaikki ohjeet julkaisua varten löytyvät Mokin sivuilta ja voit aina olla yhteydessä toimitukseen tai allekirjoittaneeseen suoraan.

<https://mok.scholasticahq.com/>

editor-in-chief.mok@nordisk-konservatorforbund.org

kristiina.kuisma@tampere.fi

Kristiina Kuisma

Kirjoittaja on orgaanisten materiaalien konservattori (AMK) ja työskentelee Tampereen historiallisilla museoilla.

KONSERVAATTORILIITON TAIDE- JA ARKKITEHTUURI- PÄIVÄ HELSINGISSÄ

TEKSTI: MILLA KOISTINEN JA SANNA SINERVO

Konservattoriliiton kevään 2025 koulutuspäiviä korvannut taide- ja arkkitehtuuri-iltapäivä järjestettiin Helsingissä 28.5.2025.

PKL:n jäsenillä oli päivän ohjelmassa valittavana opastettu kierros Munkkiniemessä Alvar Aallon ateljeessa tai suosituksi nousseessa *Reidar Særestø-niemi 100 vuotta* -näyttelyssä Kuusisaarella sijaitsevassa Didrichsenin taidemuseossa. Lopuksi molemmat ryhmät kokoontuivat Kuusisaaren lounaisrannalle Villa Gyllenbergiin opastetulle kierrokselle, jossa kulttuuririkas päivä päätettiin Cafe Signessä kahvin äärellä. Taide- ja arkkitehtuuri-päivään osallistui 22 konservattoria.

Munkkiniemessä Alvar Aallon ateljeessa ryhmämme otti vastaan opas **Emmi Hietanen** ja Alvar Aalto -säätöön konservattori **Susanna Pusa**. Vierailukohteemme Aallon ateljee on edelleen käyttökohde säätöön työntekijöille ja opastetuilla kierroksilla avoinna myös vierailijoille. Ateljeetalon yksi arvo onkin sen käyttöarvo, ja se on säilynyt lähes alkuperäisessä käyttötarkoituksessa ja ulkoasussaan. Opastettu kierros alkoi alakerrasta henkilökunnan ruokasalista Tavernasta, joka toimii edelleen rakennuksessa työskentelevien säätöön työntekijöiden

Kuva: Milla Koistinen

Aallon ateljee. Vasemmalla opas Emmi Hietanen.

Kuva: Milla Koistinen

Arkkitehtien työtila ja työvälineitä.

Kuva: Milla Koistinen

Aallon ateljee. Säätiön konservattori Susanna Pusa kertoo työstään.

Kuva: Rauno Träskelin/Didrichsenin taidemuseo

Didrichsenin taidemuseo.

ruokailutilana. Huomionarvoista tilassa on tyhjänä pysyvä nurkkapöytä, **Alvar Aallon** vakiopaikka. Oppaamme johdattivat ryhmän seuraavan kerroksen arkkitehtien tiloihin. Kaikki on työtilassa edelleen alkuperäisessä ulkoasussaan, uutta teknologiaa kuten tietokoneita lukuun ottamatta. Arkkitehtien tilassa ikkunat avautuvat itään tuoden tilaan aamuauringon.

Päätimme kierroksemme Aallon ateljeeseen, missä vihreälle pihalle avautuvien ikkunoiden ääressä konservattori Susanna Pusa kertoi lisää kohteen arvoista ja arkkitehtuurista sekä omasta lähes kymmenvuotisesta urastaan säätiön konservattorina. Pusa toimii säätiössä asiantuntijana rakennusten ylläpidon, ylläpitosuunnitelmien ja esinekokoelmien käytön ja säilymisen turvaamisessa Alvar Aallon kotitalossa ja ateljeessa, sekä myös muissa Aallon kohteissa selvitysten ja hankkeiden parissa.

Toinen ryhmä aloitti päivän Didrichsenin taidemuseossa. Erittäin suosittu Reidar Särestöniemi 100 vuotta -juhlanäyttely rikkoi museon kävijäennätyksiä, ja varatulle kierrokselle siirryttiin pitkän jonon ohi. Näyttelyn teokset olivat sekä Didrichsenin taidemuseon kokoelmasta sekä suomalaisista julkisista ja yksityisistä kokoelmista. Kierrokselle osallistui 7 PKL:n jäsentä, joista yksi oli konservattori **Susanna Belinskij**, joka oli tarkastanut näyttelyn teokset. Kierros kesti museon oppaan kanssa noin tunnin, ja avasi mielenkiintoisella tavalla tarinoita teosten takana ja kirvoitti keskustelua.

Päivän viimeinen kohde oli kaikille yhteinen vierailu Villa Gyllenbergiin, jota ylläpitää Signe ja Ane Gyllenbergin säätiö. Museo sijaitsee vuonna 1938 rakennetussa **Signe ja Ane Gyllenberg** entisessä kodissa, jonka yhteyteen on myöhemmin valmistunut myös lisäosa gallerialle. Villa Gyllenbergin on suunnitellut Ane Gyllenberg ja veljensä **Börje Gyllenberg**, lopulliset rakennuspiirustukset ovat arkkitehti **Matti Finellin** käsialaa. Vuonna 1980 käyttöön otetun galleriaosan on suunnitel-

Kuva: Sanna Sinervo

PKL:n jäsenet Didrichsenillä Särestöniemen näyttelyssä.

lut arkkitehtitoimisto Ålander – Packalén – Korsström, pääarkkitehtina **Per-Mauritz Ålander**. Villa Gyllenberg yhdistyy myös päivän toiseen vierailukohteeseen, Alvar Aallon ateljeeseen, sillä Per-Mauritz Ålander on työskennellyt myös Alvar Aallolle.

Kuva: Tomi Parkkonen/Villa Gyllenberg

Villa Gyllenbergin vanha rakennusosa.

Kuva: Rauno Träskelin/Didrichsenin taidemuseo

Reidar Särestöniemi (1925–1981): Kuun valaisemat puut, 1968. Öljy, 132 x 132 cm.

Erinomainen oppaamme **Leena Vaskin** johdatti meidät Villa Gyllenbergin historiaan sekä ajatuksia herättävillä johdannoilla ja kysymyksillä sairautta ja

Kuva: Milla Koistinen

Saapuminen Villa Gyllenbergiin. Uudisosan julkisivua.

Kuva: Milla Koistinen

Opastus Villa Gyllenbergin historiaan.

sairastamista käsittelevän *Morbus* -nykytaidenäyttelyn lävitse. Näyttelyn oli kuratoinut taiteilija **Magdalena Åberg** ja se on saanut innoitusta myös Villa Gyllenbergin säätiön perustajista, sillä Signe ja Ane Gyllenberg olivat kiinnostuneita kehon ja mielen yhteydestä, ja säätiö tukee edelleen psykosomaattista lääketiedettä huomattavilla apurahoil-la.

Antoisa taide- ja arkkitehtuuripäivä päätettiin Villa Gyllenbergin Cafe Sig-nen upeissa maisemissa, kahvin ja jää-telön äärellä kollegoiden kanssa kuu-lumisia vaihtaan.

Milla Koistinen

Kirjoittaja on paperikonservattori, joka työskentelee Vantaan kaupunginmuseolla projektityöntekijänä.

Sanna Sinervo

Kirjoittaja on paperikonservattori, joka työskentelee Turun kaupunginarkiston kon-servattorina.

Kuva: Milla Koistinen

Villa Gyllenbergin *Morbus*-näyttelyssä. Keskellä sinisessä paidassa opas Leena Vaskin.

MATKARAPORTTI

Käsikirjoituksia Kööpenhaminassa

TEKSTI JA KUVAT: JAAKKO KUUSELA

Kuluvan vuoden huhtikuussa työn-antajani Museoiden hankintakeskus päätti lähettää allekirjoitta-neen kolmipäiväiseen vanhojen käsikirjoitusten konservointia käsitte-levään seminaariin Kööpenhaminaan.

Kahdeskymmenes *Care and Conser-vation of Manuscripts* -seminaari jär-jestettiin Kööpenhaminassa tänä vuonna 9.–11. huhtikuuta. Paikkana oli ensimmäiset kaksi päivää Kööpenha-minan yliopiston eteläinen kampus. Seminaarin viimeinen päivä pidettiin Tanskan Kuninkaallisessa kirjastossa, niin kutsutussa ”Mustassa timantissa”. Vuodesta 1994 järjestetty seminaari ke-rää yhteen maailmalta pääasiassa pa-perikonservattoreita ja muita vanho-jen käsikirjoitusten parissa työskente-leviä asiantuntijoita ja tutkijoita

Omalta osaltani kyseessä oli ensim-mäinen kansainvälinen seminaari konservoinnin alalla. Osallistujia semi-naarissa oli paikan päällä Kööpenha-minassa pari sataa henkeä ja etänä lä-hes saman verran. Eniten osallistujia oli Keski-Euroopan maista, mutta myös Pohjoismaat ja Baltia olivat myös hyvin edustettuina. Suomesta paikalla ei itseni lisäksi ollut muita, mikä luul-tavasti johtuu maamme suhteellisen vähäisestä käsikirjoitusaineistosta. Ni-mensä mukaan seminaarissa käsitel-tiin juuri käsin kirjoitettuja aineistoja,

Kaksi ensimmäistä seminaaripäivää pidettiin Kööpenhaminan yliopiston eteläisellä kampuksella.

Esitelmä 1600-luvun vahatablettien konservoinnista.

Tanskan Kuninkaallinen kirjasto "Musta timantti" erottautuu jo kaukaa.

joten esimerkiksi kaikki kirjapaino-alan tuotokset olivat poisrajattuja tästä seminaarista.

Ensimmäinen seminaariaamu alkoi Kööpenhaminan yliopistolla ilmoittautumisella ja aamukahvilla. Varsin pian kävi ilmi, että en tunne ketään seminaarin osallistujista, eikä huonosti nukuttu yö antanut myöskään intoa lähteä tutustumaan kehenkään. Onneksi seminaaripäivä oli täynnä mielenkiintoisia luentoja. Ensimmäisenä päivänä esitelmää oli yhteensä 24 kahdessa eritilassa. Sessioden valinta itselle oli aiheiden perusteella mahdotonta, joten tein asiat helpoimman kautta ja pysytelin yhdessä ja samassa tilassa koko päivän.

Jo ensimmäisten luentojen kohdalla itseäni hämmästytti esitelmien monitieteellisyys. Analyttisten tutkimusmenetelmien käyttö muualla Euroopassa on huomattavasti yleisempää, kuin Suomessa. Konservoinnin ollessa muualla usein osa yliopistojen opetus-suunnitelmaa on alalla luonnollista tehdä yhteistyötä esimerkiksi kemistien ja muiden luonnontieteilijöiden kanssa aivan eri mittaluokassa, mitä Suomessa.

Myös rahaa konservointiin ja tutkimukseen konservoinnin alalla monessa maassa tuntuu riittävän. Yhtenä esimerkkinä Qatarin kulttuuriministeriön rahoittama tutkimus islamilaisten käsikirjoitusten verdigris-väriaineen tuhoista, missä satoja väriainenäytteitä ikäännytettiin keino-olosuhteissa eri aikoja ja analysoitui lääkelaboratoriossa vastaavissa olosuhteissa.

Toisessa ääripäässä rahankäytön suhteen oli 2000 vuotta vanhojen hauraiden buddhalaisten tuohikääröjen konservointi Pakistanissa, jossa konservointistudio rakennettiin täysin tyhjästä paikalliselta torilta ja sairaalasta haalituilla välineillä. Konservointi tapahtui tyhjillään olleen rakennuksen ainoassa ilmastoidussa tilassa, mikä johti ulkoilman kosteusprosentin lähennellessä sataa hirmuisiin kondensaatio-ongelmiin tilan ovilla ja ikkunoilla.

Kahden ensimmäisen päivän aikana kuultiin esitelmää mm. goottilaisista sidoksista ja niiden koristeellisista kansista, suurten pergamenttirullien konservoinnista sekä Euroopassa tuhannen vuoden aikana käytetyistä pergamenteista. Erikoisempaa käsikirjoitusosastoa edustivat mm. 1600-luvun taskukokoiset kirjoituslaskut, joissa rautagallusmusteella värjättylle pahville pystyttiin raapustamaan kivestä tehdyllä tikulla pois pyyhittäviä merkintöjä. Hieman vastaava väliaikainen muistio olivat vahatabletit, joissa merkinnät tehtiin paksuun vahakerrokseen.

Viimeinen seminaaripäivä Tanskan Kuninkaallisessa kirjastossa kokosi kaikki seminaarin osallistujat samaan saliin. Päivän teemana olivat selvästi

ei-länsimaalaiset käsikirjoitukset ja niiden säilytys ja käsittely. Päivän aikana kuultiin esimerkiksi kaksi esitelmää etiopialaisten käsikirjoitusten säilyttämisestä paikallisissa yhteisöissä turismin lisääntyessä. Monessa kulttuurissa käsikirjoituksiin liittyy uskonnollisia elementtejä ja niiden käsittelyyn suhtaudutaan jo lähtökohdastaan suurella kunnioituksella. Esimerkiksi Nepalissa loktapaperista tehtyjen kirjojen väliin saatettiin lisätä käärmeennahkoja tuholaisten torjumiseksi ja kehottaa heti alkusivuilla käsittelemään kirjaa huolellisesti ja suojaamaan sitä kosteudelta ja lialta.

Sikhien pyhän kirjan, Gurun, konservointi Manchesterissä paikallisen sikhisyhteisön tuella oli erittäin mielenkiintoinen esimerkki siitä, miten

joissain kulttuureissa esineet nähdään elollisina olentoina. Kangaskääreessä säilytettävää Gurua kohdeltiin konservoinnin aikana tiettyjen sääntöjen mukaan ja esimerkiksi arkistohyllyyn kirjalle rakennettiin oma säilytyspeti ja katos.

Kaiken kaikkiaan kolmen päivän seminaari oli erittäin laaja ja mielenkiintoinen kokonaisuus. Suosittelen lämpimästi, mikäli vanhat käsikirjoitukset kiinnostavat.

Jaakko Kuusela

kirjoittaja on paperikonservaattori (AMK) ja työskentelee Museoiden hankintakeskuksessa

Kolmas seminaaripäivä kokosi kaikki osallistujat Tanskan Kuninkaallisen kirjaston auditorioon.

MATKARAPORTTI

PISAN YLIOPISTON KESÄKURSSI DIAGNOSIS IN HERITAGE SCIENCE 7, ITALIA 30.6.-4.7.2025

O sallistuin kurssille “*Diagnosis in Heritage Science 7: Focus on innovative cleaning methodologies for painted art*”. Kurssi järjestettiin Pisan yliopiston kemian laitoksella, joka osallistuu aktiivisesti erialisiin kulttuuriperinnön säilyttämiseen liittyviin projekteihin. Samalla otsikolla on järjestetty jo useita kursseja, ja tämä seitsemäs kurssi keskittyi maalattujen pintojen puhdistukseen. Pääosassa olivat erityisesti ympäristöystävälliset ja innovatiiviset puhdistusmenetelmät. Kurssille osallistumisen mahdollisti Rovaniemen taidemuseon Erasmus+ ohjelma, jonka puitteissa matkakustannukset ja muut kulut kaletettiin.

Kurssin aiheet ja luennot

Kurssi on tarkoitettu maisteri- ja tohtoriopiskelijoille sekä työelämässä oleville kulttuuriperintöalan ammattilaisille. Kurssille pyritään saamaan monipuolisesti opiskelijoita teknisten ja humanististen aineiden parista, jotta poikkitieteellinen työskentely ja tietojen vaihto olisi mahdollisimman tehokasta ja antoisaa. Kahdestakymmenestä kurssilaisesta noin puolet oli työelämässä toimivia konservaattoreita ja loput alan opiskelijoita. Useimmat kurssilaiset olivat keskieurooppalaisis-

TEKSTI JA KUVAT MONNA LAARI

Kuivapuhdistusmenetelmien testausta yliopiston labrassa.

Puhdistustuloksia atomaarisella hapella.

Puhdistuskokeiluja laserilla Opera della Primaziale Pisanan konservointilaboratoriossa

ta yliopistoista, mutta konservaattoreita kurssille oli saapunut jopa Kanaadasta.

Kurssin taustalla ovat EU-rahoitteiset Green Cluster -projektit (MOXY, Go-Green, GreenArt), jotka liittyvät ekologisesti kestäväan kulttuuriperinnön säilyttämiseen tähtäävään työhön. EU:n rahoituspolitiikka korostaa vihreitä ja kestäviä ratkaisuja teknologia-, kulttuuri- ja tutkimussektoreilla, joten tällaisilla projekteilla on hyvä rahoitus pohja ja mahdollisuus pitkäjänteiseen työskentelyyn.

Luennoitsijoina toimi näiden hakeiden parissa yliopistoissa ja konservointilaitoksissa työskenteleviä henkilöitä. Luennot syvensivät tietoutta puhdistuksessa tapahtuvista kemiallisista ja fysikaalisista prosesseista, miten ne vaikuttavat eri materiaaleihin ja millä analyttisillä menetelmillä vaikutuksia pystyy arvioimaan. Luennoilla esiteltiin erilaisia kuiva- ja mär-

käpuhdistusmenetelmiä sekä kohteeseen kajoamattomia metodeja kuten laseria ja atomaarista happea. Mukana oli paljon käytännön esimerkkejä ja kokonaisuus oli mielestäni hyvin koostettu.

Ohjelmaa tasapainotti myös se, että pääsimme kokeilemaan luennoilla esiteltyjä menetelmiä käytännössä. Jokainen kurssilainen sai oman keinotekoisesti liatun koeteoksen, johon testattiin viikon aikana eri puhdistusmenetelmiä. Valmistimme esimerkiksi erilaisia geelejä, testasimme perinteisiä kuivapuhdistusmenetelmiä ja vertailimme ympäristöystävällisiksi luokiteltuja liuottimia. Menetelmiä arvioitiin tehokkuuden, turvallisuuden ja käytettävyyden kannalta ja luonnollisesti esittisi kysymyksiä unohtamatta. Monipuolinen kokonaisuus antoi varmasti eri taustoista tuleville kurssilaisille kaikille jotakin kotiin vietäväksi.

Kenttäpäivä

Kurssin viimeisenä päivänä vierailimme Opera della Primaziale Pisana konservointilaboratoriossa, jossa kunnostetaan Pisan monumentaalisen hautausmaan freskoja. Pääsimme testaamaan laserin käyttöä puhdistuksessa ja tutustumaan freskojen kunnostuksen eri vaiheisiin. Laserin käyttö osoittautui haastavaksi ja oikean voimakkuuden sekä etäisyyden löytäminen vaatii kärsivällisyyttä ja kokemusta. Kenttäpäivä antoi hyvin perspektiiviä siihen, miten menetelmät toimivat käytännössä.

Pisan monumentaalisen hautausmaan Freskot on maalattu 1300- ja 1400-luvuilla ja kokonaisuus on yksi Euroopan suurimmista keskiaikaisista freskosarjoista. Freskot kärsivät toisen maailmansodan pommituksista, minkä jälkeen ne päätettiin irrottaa seinästä konservointia varten. Freskot

Kenttäpäivän päätteeksi katsomassa konservoituja freskoja, Piazza del Duomon monumentaalinen hautausmaa.

ovat kokeneet monta konservointikä-sittelyä ja lukuisia tekniikoita aina ajan parhaan tietämyksen mukaan. Uusin kokonaisvaltainen konservointi-projekti alkoi vuonna 2009. Freskoista on poistettu aiemmin käytössä ollut asbesti ja vanha tukirakenne on uusitu lasikuidusta ja alumiinista valmiste-tulla kennorakenteella (aerolam). Pin-nan puhdistukseen on käytetty orgaa-nista ainetta syövää bakteeria sekä laseria. Vanhoja restaurointimaalauksia on poistettu ja takaisin paikalleen vietyjen freskojen pintaa lämmitetään tarvittaessa erikoistekniikalla, mikä estää kosteuden muodostumisen pin-nalle. Työ on edelleen kesken, mutta sen verran freskoja on jo saatu palau-tettua paikalleen, että kokonaisuus on hyvin vaikuttava.

Lopuksi

Vaikka kurssi on suunnattu ensisijai-sesti tohtoriopiskelijoille ja aiheet oli-vat tieteelliseen tutkimukseen painot-tuvia, konservattorin koulutustaus-tallakin siitä sai paljon irti. Ilokseni saatoin huomata kemian opiskelusta jääneen päähän sen verran tietoa, että luentoja oli suurimmaksi osaksi hel-po seurata. Oli mielenkiintoista kuulla, millaista konservointiin ja kulttuuri-perintöön liittyvien luonnontieteiden opiskelu on eurooppalaisissa yliopis-toissa. Jatko-opintoja suunnittelevalle kurssi tarjoaisi myös laajan katsauk-sen alaan ja ajankohtaisiin tutkimus-aiheisiin.

Summer Schools in Europe -sivustol-la näyttää olevan tieto, että kurssi jär-jestetään taas ensi kesänä. Vaikka aihe

ei olisikaan sama kuin viime vuonna, uskallan suositella sitä kaikille kiin-nostuneille. Pisan yliopistossa tutki-mustyö on laadukasta ja monipuolista, eikä tällaisia konservointiaiheisia opintokokonaisuuksia ole liikaa tarjol-la. Kurssin hinta on 500€ ja se on mie-lestäni hyvinkin kohtuullinen, varsin-kin kun kurssin puolesta meille tarjot-tiin aamupalat ja lounaat.

Monna Laari

Kirjoittaja on esinekonservattori (AMK), ja työskentelee Rovaniemen taidemuseossa alueellisissa konservointipalveluissa. Tällä Erasmus+ kaudella hän on vierailut myös Reykjavikin taidemuseoissa ja iloitsee, ettei meillä tarvitse varautumissuunnitelmissa ot-taa kantaa tuhkapilviin ja maanjäristyksiin.

Pääosassa
olivat erityisesti
ympäristöystävälliset
ja innovatiiviset
puhdistusmenetelmät.

Erasmus+

Euroopan unionin Erasmus+ aikuis-koulutusohjelma mahdollistaa kult-tuuriorganisaatioiden kehittämisen eurooppalaisessa yhteistyössä sekä edistää hyvien käytäntöjen vaihtoa ja verkostoitumista. Ohjelman puitteissa on mahdollista osallistua kurssille tai vierailla muissa organisaatioissa ja seurata työskentelyä. Rovaniemen tai-demuseon johtaja Riitta Kuusikko toi-mii ohjelman lähettiläänä ja neuvoo hankkeesta kiinnostuneita organisaa-tioita.

<https://www.oph.fi/fi/kansainvalisyys/erasmus-ohjelma-2021-2027>

Green Cluster

Usean erillisen, mutta toisiaan tukevan EU-rahoitteen tutkimus- ja kehitys-hankkeen muodostama yhteistyöver-kosto. Hankkeet keskittyvät kulttuuri-perinnön kestäväan säilyttämiseen. Keskeiset hankkeet ovat Green Art, MOXY ja GoGreen.

<https://gogreenconservation.eu/green-conservation-cluster/>

GreenArt (GREen ENdeavor in Art ResToration)

Tavoitteena kehittää uusia, ympäris-töystävällisiä materiaaleja ja menetel-miä taide- ja kulttuuriperintökohteiden konservointiin ja restaurointiin. Hankkeessa arvioidaan käytössä ole-vien metodien turvallisuutta ja kehite-tään uusia työtapoja ja materiaaleja.

<https://www.greenart-project.eu/>

MOXY (Green Atmospheric Plasma-Generated Monoatomic OXYgen Technology for Restoration of Works of Art)

Projektissa on osallisena plasmafysii-kan, kulttuuriperintötieteen ja kon-servoinnin asiantuntijoita kymmenes-tä eurooppalaisesta tutkimusorgani-saatiosta. Tavoitteena on kehittää uusi atomaariseen happeen perustuva koh-teeseen kajoamaton puhdistusteknolo-gia.

<https://www.moxyproject.eu/>

GoGreen

Tavoitteena on muuttaa koko konser-vointialan toimintatapoja niin, että vihreä ajattelu (materiaalit, prosessit, turvallisuus) tulevat osaksi jokapäi-väistä toimintaa ja päätöksentekoa. Hankkeen tavoitteena on toteuttaa ar-viointityökaluja parempien valintojen tekemiseen.

<https://gogreenconservation.eu/about/>

Tältä tuntui opiskella yliopistotason fysiikkaa 35 asteen helteessä, kun yliopiston ilmastointi sanoi itsensä irti viimeisenä kurssipäivänä

40 vuotta konservointia –

ensimmäinen vuosikurssi juhli Helsingin Ruskeasuon siirtolapuutarhassa

Neljäkymmentä vuotta sitten joukko käsi- ja taideteollisuuden opiskelijoita aloitti Suomessa joltain uutta: konservattorin opinnot. Syyskuun 6. päivänä 2025 tuo urauurtava ryhmä kokoontui jälleen yhteen Ruskeasuon siirtolapuutarhaan juhlimaan 40-vuotista konservointitaivaltaan – ja toisiaan.

Mukana oli juhlimassa myös silloisia opettajia, jotka johdattivat opiskelijoita niin materiaalien, konservoinnin kuin kulttuuriperinnön saloihin. Juhla alkoi **Lena Wikströmin** vehreällä siirtolapuutarhan pihalla, josta siirryttiin hänen johdolla muumitaloa muistuttavaan museorakennukseen ja sieltä varsinaiseen juhlatilaan, Storstugaan.

Lenan hyvin hoidettu ja kaunis puutarha sekä lummelampi.

Juhlat pidettiin Ruskeasuon siirtolapuutarhassa. Kokoonnuimme Lena Wikströmin Trollebo-mökille, jossa Lena kertoi Helsingin vanhimman Ruskeasuon siirtolapuutarhan historiasta. Sen jälkeen siirryttiin tutustumaan vanhaan museoituun mökkiin.

TEKSTI:
ANNE RÄSÄNEN
TIINA SONNINEN

KUVAT:
SIUKKU NURMINEN

Puheensorina ja nauru täyttivät juhlatilan, ja aurinkoinen syyssää vii-meisteli tunnelman. Runsas nyttikes-tipöytä notkui herkuista. Kun kaikki olivat saaneet syötävää, **Siukku Nurminen** veti vauhdikkaan tietokilpailun – yli 50 kysymystä! Voittajaryhmä palkittiin mustikkakuohjuomalla ja makealla leivonnaisella.

Juhla muistutti, että konservattori ei ainoastaan säilytä menneisyyttä – vaan rakentaa yhteistä tulevaisuutta yhteisvoimin.

Opiskelun alku – kun kaikki oli vielä uutta

Suomessa konservointikoulutus aloitettiin 1.8.1984 Vantaan käsi- ja taide-teollisessa oppilaitoksessa Tikkurilas-sa. Konservattorien koulutusta oli kuitenkin suunniteltu jo pitkään. Kolmivuotinen opistoasteinen koulutus oli aikansa edelläkävijä, ja sen ensimmäisen lukuvuoden opetussuunnitelman laativat Konservointikonsultit, konservattori Lena Wikström ja tutkija **Mirja Kanerva**.

Lena Wikström oli opiskellut ja työskennellyt vuosia ulkomailla muun muassa Saksassa ja Englannissa, josta hän siirtyi ICCROMiin organisoimaan ja vetämään kansainvälisiä konservointikursseja ennen paluutaan Suomeen. Lena toi kansainvälisiä käytäntöjä ja teorioita suomalaiseen konservointikoulutukseen. Tutkija Mirja Kanerva teki tuolloin väitöstudiumista restauroinnista, jonka ansiosta opetussuunnitelma sisälsi paljon tietoa restauroinnin periaatteista. Valitettavasti hieman myöhemmin Mirja sairastui vakavasti ja menehtyi. Toisen ja kolmannen lukuvuoden vetäjäksi siirtyi Valtion taidemuseosta taidekonservattori **Tuulikki Kilpinen**.

Opinnot jakaantuivat neljään erikoistumislinjaan: taidemaalaus-, rakennus-, rakennuspinta- ja paperikonservointiin. Jokaisella linjalla oli kuusi opiskelijaa – yhteensä 24 tulevaa ammattilaista. Opintojen sisältö yhdisti teoriaa, käytännön harjoituksia ja työ-

Iloiset juhluvieraat vasemmalta lukien Tuulikki Kilpinen, Helena Nikkanen ja ensimmäisen vuoden vetäjä Lena Wikström.

harjoittelua. Mirja opetti kulttuurihistoriaa, Lena ja ICCROM:sta vierailleet **Jukka Jokilehto** ja **Gael de Guichen** konservoinnin historiaa ja etiikkaa. Lisäksi muitakin ulkopuolisia alansa asiantuntijoita oli luennoimassa muun muassa materiaaliopista ja filosofiasta.

Rakennuskonservattoreiden koulutus jatkui Vantaalla vielä yhden ryhmän ajan, jonka jälkeen opetus siirtyi Seinäjoelle. Rakennuspintakonservattoreiden koulutus päättyi ensimmäiseen ryhmään.

Pöydät notkuivat herkkuja, joita juhlijat toivat tullessaan. Kuvassa Tuulikki Kilpinen.

Juhlatila Storstuga, jonne meitä kokoontui juhlimaan liki kolmekymmentä entistä oppilasta ja opettajaa. Juhlijoita saapui mm. Ahevanmaalta, Turun saaristosta ja Kiirunasta asti.

Osa konservaattoreiksi valmistuneista aloitti työskentelyn arkistoissa ja museoissa kuten; Valtion taidemuseossa, Helsingin kaupunginmuseumissa, Tekniikan museumissa ja Museovirastossa. Paperipuolelta työllistytettiin mm. Valtionarkistoon, nykyiseen Kansallisarkistoon ja maanmittauslaitokseen sekä Kiirunaan Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna paperikonservaattoriksi vastaamaan kulttuurihistoriallisista kokoelmista. Osa työskenteli opettajina mm. kuvataiteilijoille, konservaattoreille, restauroijille, ja rakennusmaalareille. Muutama perusti konservointialan yrityksen, ja osa jatkoi opintoja yliopistossa, alan vaihtajiakin oli muutama valmistuneissa.

Konservointialan kehittyminen

Konservaattorin koulutukseen liittyen on jo pitkään käyty keskustelua koulutuksen tasosta ja siitä pitäisikö tutkinon olla yliopistotasoisista. Lyhytnäköisesti 1980-luvulla ala nähtiin vahvasti käsityöammattina, ymmärtämättä mitä kaikkea konservaattorin ammatin sisältyy. Sittenkin koulutus on

muuttunut ammattikorkeakoulutasoiseksi, jossa opetuksessa yhdistyvät kädentaidot, materiaalitutkimus, kulttuurihistoria ja eettisyys.

Syötävää oli runsain mitoin. Kuvassa Kati Heinämies, joka aikoinaan luennoi meille kaakeliuuneista.

Uudet sukupolvet jatkavat

Ensimmäinen konservaattorisukupolvi alkaa vähitellen siirtyä eläkkeelle, mutta ammattikunta saa voimaa uusista sukupolvista. Uudet opiskelijat tuovat mukanaan tuoretta tietoa ja teknologiaa, mutta sama ammatillinen eettisyys, joka syntyi Tikkurilassa neljäkymmentä vuotta sitten, on edelleen alalla tärkeää.

Ruskeasuon juhla osoitti, että vaikka aika patinoi, se ei himmennä yhteishenkeä – eikä konservaattorin ammatillista näkemystä ja kokemusta.

Anne Räsänen
konservaattori YAMK
Kanta-Hämeen alueellinen vastuumuseo

Tiina Sonninen
rakennuspintakonservaattori
IIC Fellow

Juhlan järjestäjä:
rakennuskonservaattori Jaana Perttilä

Konservaattori 30 vuotta sitten

Konservaattori-lehden numerossa 42-43, joka oli tuplakokoinen ja vuoden 1995 toinen numero, kerrottiin Pohjoismaisen konservaattoriliiton suunnitelmista organisoida jäseniään konservoimaan entisen Jugoslavian kulttuuriperintöä rauhan tultua.

Asia ei ilmeisesti konkretisoitunut – lieneekö syy nä se, että Jugoslavian sota jatkui vielä kuusi vuotta vai kenties rahoituksen puute? Tarkoituksena oli, että Suomen viranomaiset maksaisivat konservaattojen palkat ja muut kulut. Konservattorissa julkaistuissa yhdistyksen yhteistyödoissa mainitaankin heti seuraavasta numerosta eli 44 (1/1996) alkaen entisen Jugoslavian-projektin Suomen yhteyshenkilö puhelinnumeroineen. Numeron 47 (4/1996) syyskokouspöytäkirjan liittoneuvostonraporttiosiossa kerrotaan projektiin anottun apurahoja. Projektin Suomen yhteyshenkilö listataan vielä vuoden 2000 lopussa, numerossa 63. Numeroissa 64 ja 65 (1/2001 ja 2/2001) sitä ei enää ollut.

Elviira Heikkilä

POHJOISMAINEN KONSERVAATTORILIITTO IIC NORDIC GROUP

KULTTUURIMUISTOMERKKIEN SUOJELU EDISTÄÄ RAUHAA — NKF-PKL ENTISEEN JUGOSLAVIAAN

Aikakauslehti "Time" elokuussa 1994: "The warring parties in the former Yugoslavia are trying to erase one another's history. / Entisen Jugoslavian osapuolet yrittävät tuhota toistensa historian." (Marlowe, Time, August 8, 1994.)

Taistelevat osapuolet ovat sodan alettua vuodesta 1991 hyökänneet toistensa kulttuurimuistomerkkien kimppuun systemaattisesti ja siinä laajuudessa, että Euroopan neuvosto on nimittänyt sitä kulttuurin puhdistukseksi ("cultural cleansing"). Kohteina ovat olleet moskeijat, kirkot, luostarit, hautausmaat, kirjastot, museot ja monumentit. Taisteluissa on käytetty maaleina sinivalkoisia tunnuksia, joilla nämä säilyttämisenarvoiset kulttuurimuistomerkit on rauhan aikana Haagin sopimuksen mukaan merkitty.

Tämä osoittaa selvästi, miten tärkeitä tällaiset kulttuurimuistomerkit ovat: ne luovat identiteettiä ja ovat jokaisen kulttuurin näkyviä ilmaisuja. Siksi muistomerkkien restaurointi on tärkeä osa rauhaa säilyttävästä työstä, joka tulee käynnistää heti sodan päättyttyä. Restaurointityö on humanitaarista ei-poliittista toimintaa rauhan säilyttämiseksi tässä Euroopan osassa.

Tätä taustaa vasten NKF-PKL haluaa pyytää jäseniään tarjoamaan ammattitaitoaan ja työvoimaansa entisen Jugoslavian viranomaisten käyttöön. Työ organisoidaan NKF-PKL:n kautta.

Edellä esitetty julkilausuma hyväksyttiin NKF-PKL:n liittoneuvoston kokouksessa Reykjavikissa 13.10.1995. Tämän johdosta NKF-PKL selvittää alustavasti jäsentensä ja pohjoismaisten alan koulutuslaitosten mahdollisuuksia olla mukana ja missä määrin.

Työ tulee olemaan konservointia ja restaurointia. Työ johdetaan paikallisin voimin ja heidän asettamansa tärkeysjärjestyksen mukaisesti. Kaiken edellytyksenä on, että maamme viranomaiset tukevat projektia, jotta osallistujien palkat, matka-, majoitus- ja elinkustannukset saadaan korvattua.

Täytä oheinen kyselylomake ja palauta se 30.1.1996 mennessä NKF-PKL:n liittoneuvoston puheenjohtajalle osoitteeseen:

Forbundsordförer i NKF
Kari Greve
Nasjonalgalleriet
PB 8157 Dep.
N-0033 OSLO
NORGE

Kuva: Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

Kuopion korttelimuseon apteekin laboratorio.

ERÄÄN KONSERVAATTORIN NÄYTTELYTYÖSTÄ - ESIMERKKEJÄ VIIME VUOSILTA

TEKSTIT **ELVIIRA HEIKKILÄ**

Tämä artikkeli perustuu esitelmään, jonka kirjoittaja piti Kuopion museolla 17.9.2025. Esitelmää oli mahdollista seurata myös Kuopion museon YouTube-kanavalla. Sisältöä on muokattu kollegoille suunnatuksi, joten artikkeli poikkeaa suurelta yleisölle tarkoitettusta kuvakavalkadista loppujen lopuksi aika paljon.

Yleistä Kuopion kulttuurihistoriallisen museon näyttelytyöstä

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo tekee paljon näyttelyitä ja näyttelytyö rytmittääkin työvuotta. Joinakin vuosina on neljä näyttelyvaihtoa, joinakin vain yksi. Näyttelyiden pituuksia, varsinkin omatuotantoisten, on kasvatettu viimeisten vuosien aikana, mihin on synynä paitsi työmäärä, myös ekologiset tekijät.

Kolme kohdetta

Kuopion kulttuurihistoriallisella museolla (KHM) on kolme näyttelykohdetta. Kävijämäärältään ja laajuudeltaan suurin on Kuopion museo, jossa on meidän ja Kuopion Luonnontieteellisen museon perusnäyttely sekä yhteinen vaihtuvien näyttelyiden tila, jonne tehdään näyttelyitä sekä vuorotellen että yhdessä. Suppeampi kävijämäärältään ja aukioloajoiltaan on Kuopion korttelimuseo, jossa esitellään kuopiolaista kaupunkielämää ja rakennusperinnettä useassa eri aikakausia ja ammatteja esittelevässä museokodissa. Korttelimuseolla on lisäksi yhdessä rakennuksessa vaihtuvien näyttelyiden tila ja henkilökunnan tiloja, mm. koven materiaalien konservaatton (eli allekirjoittaneen) työtilat.

Korttelille tehdään myös joka vuosi joulunäyttely lisäämällä ja vaihtamalla jouluisia esineitä ja elementtejä museokoteihin. J.V. Snellmanin kotimuseo on auki vain muutamana päivänä vuodessa sekä tilauksesta, ja siellä esitellään valtiomiehenä ja journalistina tunnetun henkilön elämää talossa, jossa hän perheineen asui vuodet 1845–1849. Esineistö on osittain KHM:n kokoelmaa ja osittain mm. Kansallismuseon deponoimaa ja kaikki eivät ole olleet Snellmanien käytössä, vaan osa on ns. tyylinmukaista täydennystä.

Kuva: Reijo Helenius / KHM

Näin ei kannata säilyttää kokoelmia. Ahtaus aiheuttaa vaurioita esineisiin sekä monenlaisia ongelmia mm. siisteydessä ja työturvallisuudessa.

Kuva: Elviira Heikkilä / KHM

Runsasesineiset näyttelyt vaativat huolellista suunnittelua ja aikataulutusta...

Kaikki tekevät näyttelytyötä (edes vähän)

Näyttelytyöhön osallistuu enemmän tai vähemmän koko henkilökunta omien työtehtäviensä kautta. Intendentit tekevät ennen kaikkea sisältöjä, museomestari esimerkiksi rakentamista ja logistiikkaa, näyttelymestari erityisesti rakentamista ja visuaalista suunnittelua ja yleisötyö opastuksia ja

aukipitoa. Konservaatton rooli näyttelyissä on esineiden fyysiseen säilymiseen liittyvä. Tässä artikkelissa kerrotut yksityiskohdat liittyvät kirjoittajan omaan tehtävänkuvaan ja osittain myös KHM:n tekstiilikonservaatton, jonka tehtävänimike on museoamnuenssi (tehtävän vaatimuksena oli tekstiilikonservaatton koulutus ja työkokemus). Näyttelytyö koostuukin paljon tiimityöstä erilaisilla kokoonpanoilla!

Säilytystilat hankaloittavat työtä

Tällä hetkellä säilytystilojen huono kunto ja ylisuuri täyttöaste vaikeuttavat omien kokoelmien käsittelyä, tutkimista, säilyttämistä ja näytteille asettamista. Esineille pääsy on hankalaa ja tiloissa on likaista paitsi siivouksen hankaluudesta, myös hajoavien rakennuspintojen takia. Esineet myös vaurioituvat toistuvista vesivuodoista sekä epäsojovista olosuhteista, huonoista säilytysasunnoista ja toisten esineiden painosta johtuen. Kokoelman digitointiaste on melko alhainen, mikä vaikeuttaa entisestään kokoelma- ja näyttelytyötä. Teemme kuitenkin kokoelmatyötä säilytystiloissammekin sekä näyttelyitä kokoelmistamme ja pyrimme siihen, että tilanne paranee. Uudet säilytystilat – kaupungin museoiden yhteinen museopalvelukeskus – eteni vuonna 2020 jo hankkeeseen, mutta sitten silloinen kaupunginjohtaja keskeytti hankkeen.

Kuva: Minna Merivalo / Kuopion museot.

Vauriokartoitusta tekemässä.

Konservattorin näyttelytyö Kuopion kulttuurihistoriallisessa museossa

Konservattorin näyttelytyön voi ainakin minun tehtävieni perusteella jakaa karkeasti kolmeen osa-alueeseen: omat näyttelyt, lainanäyttelyt ja näyttelyhuolto. Meillä suurin osa esineistä sisältävistä näyttelyistä ovat omatuo- tantoisia, lisäksi lainanäyttelyihin tehdään melko usein pieniä osioita omista kokoelmista. Lisäksi omatuo- tantoisissa näyttelyissä on enemmän esineisiin liittyviä työvaiheita, mistä kerrotaan seuraavaksi.

Omista kokoelmista tehtävät näyttelyt

Osallistun konservattorina jonkin verran esineiden valintaan, lähinnä esineiden kunnan ja olosuhteiden osalta ja teen usein kuntokartoituksia jo ehdolla oleville esineille ennen pää- töstä. Aina ei toki ole valinnanvaraa, kun kyse on tietyistä teemoista, ja toisaalta kaikki esineet on mahdollista laittaa esille, jos saadaan tarpeeksi hy- vät olosuhteet ja riittävät suojaukset. Se onkin toinen kysymys, onko niihin

tarpeeksi aikaa ja rahaa. Tällä hetkellä meillä on tavoitteena, että viimeistään 6 kk ennen näyttelyn avautumista olisi tehty kaikki esinevalinnat, mutta siihen ei ihan päästä. Toisaalta uusien saapuvien lahjoitusten kanssa on koko ajan kiire, niin konservoitavasta ei ole puutetta.

Näyttelyn suunnitteluvaiheessa teen usein myös näyttelyrakenteiden ja -suojausten tarpeen arvioimista ja kuljetussuojausten suunnittelua ja val- mistusta, joista jälkimmäisissä myös museomestarilla on tärkeä osa. Ennal-

▼▼ Museokokoelmien esineille näyttelykäyttö on yleensä tavoite, sillä meillä on velvollisuus esitellä julkista kokoelmaa yleisölle.

Kuva: Reetta Rytönen / KHM

Koeasettelu olemassa olevilla jalustoilla – moni jalusta päättyi näyttelyyn päällystettynä.

Kuva: Elviira Heikkilä / KHM

Tämän kirjoittaja teki lasten luistimille näyttelytuot ruuveista ja arkistokelpoisesta kangasteipistä.

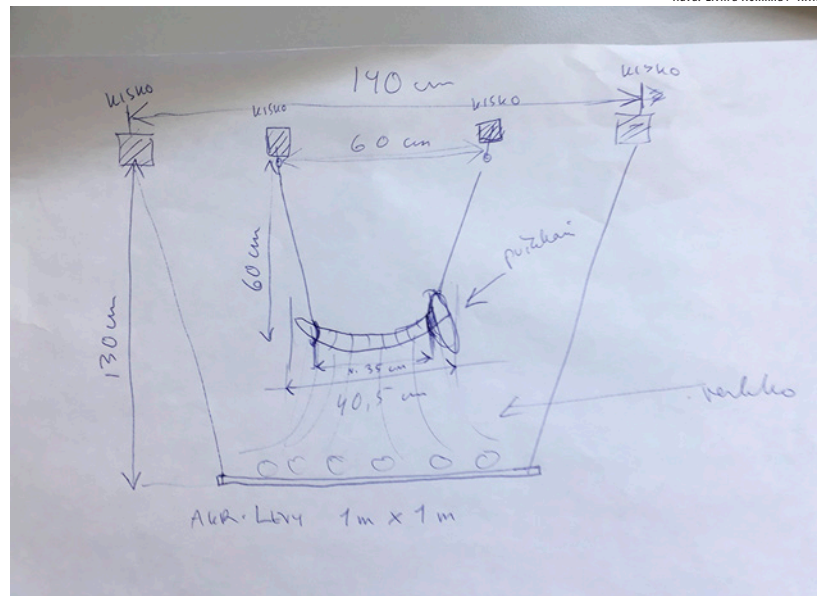
taehkäisyhän on aina parempi kuin vaurioiden korjaus, mikä on joskus mahdotontakin. Tekstiilikonservatto- rin heiniä yleensä on valon maksimi- määrän määrittely ja laskeminen eli luxtunnit näyttelyn aikana, mutta tein tätä Kuopion museonperusnäyttelyn paperipohjaisia esineitä varten, kun edellinen tekstiilikonservattori oli jäänyt eläkkeelle ja uutta ei ollut vielä saatu. Toki jotkut ns. kovat esineet, esi- merkiksi maalatut, voivat olla valolle herkkiä, mikä tietenkin vaatii allekir- joittaneen asiantuntemusta.

Varsinaisia esineisiin kohdistuvia toimenpiteitä varten tarvitsee luon- nollisesti suunnitella aikataulut, kon- servointijärjestys ja kuljetukset, ja täs- sä museomestari on taas kullan arvoi- nen! Puhdistus ja tarvittava

Kuva: Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

Käesverkkoa laittamassa. Kulmikas akryylitaso vaihtui myöhemmin pyöreään, joka näyttää paremmalta.

Kuva: Elviira Heikkilä / KHM

Käesverkon ripustussuunnitelma kiskojen asentamista varten, tehnyt Elviira Heikkilä.

rakenteellinen konservointi täytyy eh-
tiä ja mahtua tekemään, ja vaikka työ-
tilani ovat yhteensä noin 80m², on
niissä työpöytiä ja säilytyskalusteita,
työvälineitä ja pakkausmateriaaleja,
vetokaappeja, valokuvauspiste ja tie-
tenkin myös muita kokoelmaesineitä.
Minulla onkin aina työn alla useita
esineitä kerrallaan ja varsinkin uudet
kokoelmalahjoitukset saattavat odotel-
la kokoelmaan liittämisen toimenpi-
teitä pitkäänkin, kun näyttelyihin liit-
tyvät työt vievät aikaa.

Esineiden saavuttua haltuuni ja
kuntotarkastukseen, pääsen suunnit-
telemaan niille näyttelytukeja ja joskus
myös valmistamaan. Akryyliplexituet
tilaamme mittojen ja piirustusten mu-
kaan ulkopuoliselta yritykseltä ja mu-
seomestari rakentaa monenlaista
puusta ja metallista. Haastavien ripus-
tusten kanssa käytetään myös ulko-
puolisia rakennesuunnittelijoita ja esi-
merkiksi ripustuskiskot ja plexilevyn
Kuopion museon uuden perusnäytte-
lyn kattoon laitoi tietenkin näyttely-
rakenteet tehnyt yritys allekirjoitta-
neen suunnitelman mukaan.

Näyttelynrakentamisvaiheessa mi-
nulle kuuluu erityisesti esineiden kä-
sittely, mm. paikoilleen vitriineihin
laitto. Näyttelyn jälkeen teen kunto-
tarkastukset, pintapuhdistuksen ja
pakkaan ne yhdessä museomestarin
kanssa ja arvioin konservointitarpeen,
jos esineelle tai esineessä on tapahtu-
nut jotain. Yllättävän harvoin näin
käy, mutta silloin joko teen toimenpi-
teet heti purun jälkeen tai jätän esi-
neen odottamaan pidempää aikaväliä,
riippuen tarvittavien toimenpiteiden
laajuudesta ja hitaudesta. Itse näytte-
lynvaihdot pyritään tietenkin pitä-
mään mahdollisimman nopeina.

Lainanäyttelyt

Lainanäyttelyiden osalta teen osittain
samoja toimenpiteitä kuin omatuotan-
toistenkin, eli kuntotarkastukset esi-
neiden saapuessa ja näyttelyn jälkeen
ja esillepanon omistajatahon ohjeiden
mukaisesti ja/tai heidän kanssaan. Hy-
vistä ja tasaisista olosuhteista, jotka
meillä on Kuopion museon vaihtuvien
näyttelyiden tilassa, huolimatta esi-
neissä voi tapahtua vaurioitumista
johtuen esimerkiksi aiemmasta vauri-
oitumisesta tai materiaalien kemialli-
sista hajoamisesta, joten kunnan seu-
ranta on tärkeää. Teen hätäkonser-
vointia vain, jos niin sovitaan
omistajan kanssa ja se on todella tar-
peen! Lainanäyttelyille ei useinkaan
ole tarpeen tehdä näyttelyhuoltoa
eikä aina voikaan, sillä joskus emme
saa esimerkiksi avata vitriinejä ilman
esineiden omistajien edustajan läsnä-
oloa.

Näyttelyhuolto

Pitkäaikaisia tai pysyviä näyttelyitä
täytyy huoltaa eli tehdä pölyn ja lian
poisto esineistä. Tämän tiheyteen vai-
kuttaa paitsi näyttelyrakenteet, myös
asiakasmäärä ja vuodenaika – erityi-
sesti Korttelimuseolla, jonka pihakäy-
tävät on tehty hiekasta. Esineiden
kunnan seuranta tehdään samalla ja
joskus myös erikseen, ja tässä kuvat
ovat tärkeitä. Kaikkia vaurioita ja var-
sinkaan niiden kokoa ei pysty muista-
maan, joten vertailuaineisto paljastaa
suurenevatko esimerkiksi halkeamat.

Tarvittaessa teen itse tai muiden
kanssa muutoksia tai korjauksia, ku-
ten esineen poiston/vaihdon näytte-
lystä, lisäsuojan asentamisen tai ra-
kenteiden muokkauksen. Nämä muu-
tokset ja korjaukset tehdään tietenkin
kokoelmaintendenttien kanssa kes-
kustellen, he kun päättävät viime kä-

dessä siitä, mitä esineille tapahtuu ja
mille ne altistetaan. Kuopiossa työ-
kentelyni aikana olemme vaihtaneet
Korttelimuseon joulunäyttelyn ruoat
tekoruokiin, jotka eivät homehdu ei-
väkä houkuttele tuholaisia museoko-
teihin ja niiden puurovateihin. Asiak-
kaita ruoat saattavat kuitenkin hämä-
tä.

Näyttelytiloissa, kuten myös säily-
tys- ja työtiloissa, käytämme liima-
ansoja tuhohyönteisten tarkkailuun ja
tunnistutamme niitä Kuopion Luon-
nontieteellisen museon asiantuntijoil-
la. Kerran eräästä ansasta löytyi harvi-
naisuus: *Excentricus planicornis* – lude,
joka oli vasta toinen Suomesta havait-
tu yksilö kautta aikojen. Tämä ansojen
tarkkailutyö on nykyään tekstiilikon-
servaattori-amanuenssimme **Anu Rei-
josen** vastuulla. Minä puolestani hoi-

Kaikki esineet on
mahdollista laittaa esille,
jos saadaan tarpeeksi hyvät
olosuhteet ja riittävät
suojaus.

Kuva: Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

Tekoruoat voivat olla hyvin aidon näköisiä, kuten tässä 50-lukua kuvaavassa museokodissa.

dan lämpötilan ja suhteellisen kosteuden seurantaan niin etäluettavilla IoT-sensoreilla, joita on Kuopion museolla, kuin säilytystilojen kerran vajaassa vuodessa purettavilla datalogge-reilla. Pyrimme toki olosuhteiden parantamiseen tai edes tasaamiseen lisälämmityksellä ja -kostutuksella sekä kosteudentasaaja-aineilla, mutta vanhoissa rakennuksissa tämä on hyvin haastavaa.

Vähän yleisiä ajatuksia näyttelyistä

Vuosien varrella olen huomannut, että näyttelytyö ja kokoelmatyö liittyy usein voimakkaasti yhteen. Museokoelmien esineille näyttelykäyttö on yleensä tavoite, sillä meillä on velvollisuus esitellä julkista kokoelmaa yleisölle, ja toisaalta museokokoelmat ja niiden taustalla oleva kokoelmapolitiikka vaikuttaa myös näyttelyiden sisältöihin.

Näyttely on aina riski esineelle kuljetusten, niitä käsittelevien tai luvatta hipelöivien ihmisten sekä ulkoisten olosuhteiden vuoksi. Siksi omaan työhön kuuluukin jatkuva riskien arviointi ja hallinta yhdessä muun näyttelytyöryhmän kanssa. Täysin riskitöntä tilannetta ei tietenkään koskaan ole, sillä onnettomuuksia voi sattua täysin museohenkilökunnasta ja asiakkaista riippumattomista syistä ja säilytystiloissakin.

Avainasemassa voisi olla tiedon lisääminen – niin henkilökunnan kuin asiakkaidenkin suuntaan. Olen miettinyt, käyttäytyvätkö asiakkaat aiempaa huonommin vai onko asiakkaita vain enemmän. Voiko vitriinien lisääntyminen museoissa johtaa ilman vitriiniä olevien esineiden vahingoittamiseen, eli ei ymmärretä, ettei niihinkään saa koskea tai niitä rikkoa? Onko kaupalliset leikkihallit hämärtäneet sen, että lastennäyttely ei ole pomppulinna tai raivohuone?

Aluksi esimerkiksi Korttelimuseo huolestutti ilkeävalle ja huonoille olosuhteille alttiine esineineen, mutta nyt mietityttää ennemminkin tietoisien hajoamisen suunnitelman puuttuminen. Kun näyttelyssä olevan, mutta taustatiedoiltaan vähäarvoisen esineen kunto huononee, mitä tehdään? Konservoidaanko niitä ja jos, niin kuinka paljon? Mihin työaikani riittää ja mistä muusta se on pois? Mitkä ovat merkityksellisiä esineitä ja mitkä eivät, eli tuoko pitkä näyttelyhistoria esineelle museoarvoa?

Elviira Heikkilä

Kirjoittaja on konservaattori YAMK ja opiskeli huonekalukonservoinnin linjalla. Hän työskentelee kahdeksatta vuotta kovien materiaalien konservaattona Kuopion kulttuurihistoriallisessa museossa.

Kuva: Elviira Heikkilä / KHM

Näyttelyiden osalta pyritään kompromissiin riskien minimoimisen ja visuaalisen ilmeen välillä. Akryylipleksi on melko huomaamaton ja suojaa lautasia asiakkailta ja pölyltä.

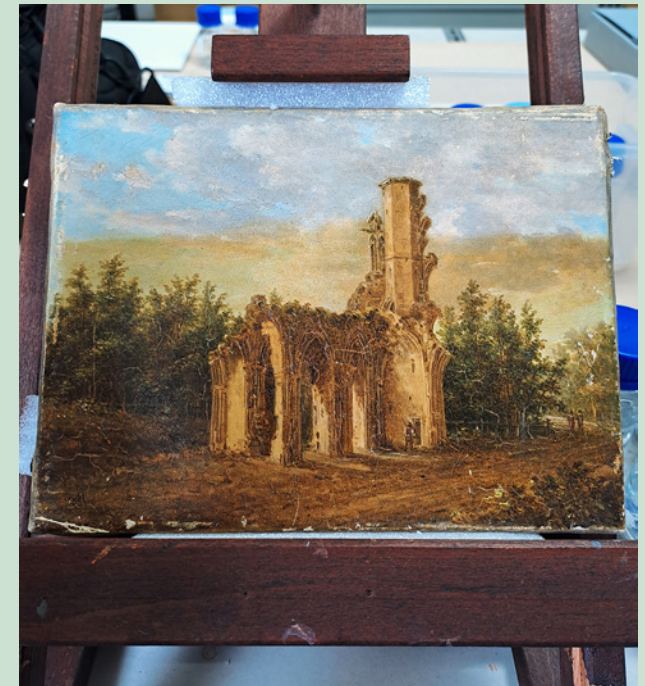
OPINNÄYTETYÖT

KAHDEN ÖLJYVÄREILLÄ PAPERILLE MAALATUN JA KANKAALLE LIIMATUN 1800-LUVUN MAALAUKSEN TUTKIMUS JA KONSERVOINTI

TEKSTI JA KUVAT JENNI JUNGMAN

Paperille maalatut öljyväriteokset ovat konservoinnin kannalta hyvin mielenkiintoisia, niiden asettuessa paperi- ja maalaustaiteen välimaastoon. Olinkin innoissani (sekä kevyesti kauhuissani), kun sain opinäytetyökseni kaksi pienikokoista ja huonokuntoista, aiemmin 1700-luvulle ajoitettua teosta Kansallisgallerian kokoelmasta. Teokset *Kirkon raunio* ja *Kaupunginportti* (molemmat n. 16 cm x 22 cm) ovat molemmat öljyvärimaalauksia paperille, jotka on liimattu kankaalle ja pingotettu kiilakehykseen. Teokset kuvaavat näkymiä Senlisiin kaupungista, Ranskasta. Teosten konservointihaasteita olivat niiden monimateriaalisuus ja visuaalisesti häiritsevät vauriot, kuten erittäin kellastunut lakkapinta, maalinpuutokset ja runsas krakelyrirmasto teosten pinnalla. Opinnäytetyöni tarkoituksena oli konservoimalla turvata teosten säilyvyys ja restaurointitoimilla saatua teokset visuaalisesti eheiksi kokonaisuusiksi.

Teoksille tehtiin ensin analyttistä valokuvausta, kuten päivänvalo-, ultravioletti fluoresenssi- ja röntgenkuvaus sekä infrapuna-reflektio. Materiaalitutkimusmenetelmiksi valikoituivat teosten näytteenottohaasteiden takia Raman-spektrometria, EDXRF-mittaus ja polarisaatiomikroskooppitutkimus.

Lakanpoistoa Kirkon raunio -teoksesta, työvaihekuva.

Menetelmät tuottivat teoksista informaatiota, jota täydensin vielä teosten kuvaamien kaupunkimaisemien ja Kirkon raunio -teoksen signeerauksen taustatutkimuksella. Tutkimusten perusteella teokset saatiinkin hyvin todennäköisesti attribuoitua ranskalaiselle **Jules Alexandre Monthelierille** ja ajoitettua uudelleen 1800-luvun puolelle.

Konservoinnin ja restauroinnin osalta merkittävimmät työvaiheet olivat kellastuneen lakan poisto, teosten uudelleen lakkaukset ja restaurointimaalaus. Kehyksiin vaihdettiin myös uudet kiilat. Konservoinnin myötä teokset saatettiin luultavimmin lähemmin alkuperäistä vastaavaan ja myös helpommin luettavaan visuaaliseen kuntoon. Opinnäytetyö pystyi tuottamaan

OPINNÄYTETYÖT

Kaupunginportti- ja Kirkon raunio -teoksista uutta tietoa niiden materiaalien kuin myös oletettavan ajoituksen ja attribuoinnin osalta. Teoksille tuotettiin uuden informaation ja konservoinnin myötä lisäarvoa, joka voi uudella tavalla mahdollistaa ja edesauttaa niiden esittämistä ja mielenkiintoa niin Suomessa kuin myös ulkomailla.

Kokonaisuutena opinnäytetyö oli todella opettava, antoisa ja mielenkiintoinen rutistus, jota vieläkin lämmöllä muistelen! Kenties suurin voimavara olivat Kansallisgallerian upeat ihmiset, jotka kohtelivat opiskelijami-nua kuin kollegaa, auttaen ja ohjaten aina tarvittaessa. Erikoiskiitos **Kirsi Hiltunen, Jenna Parkkila-Mäki, Hanne Tikkala ja Tannar Ruuben.**

Theseus-linkki:

<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202505089886>

Jenni Jungman

Kirjoittaja on Metropolia Ammattikorkeakoulusta valmistunut maalaustaiteen konservattori (AMK). Työharjoittelut Kansallisgallerian museoissa ja Amos Rexissä antoivat jo kouluaikana mahdollisuuden uppoutua uuteen ammattiin. Koulusta valmistumisen jälkeen uudet haasteet, vanha taide ja taidehistoria puhuttelevat Jenniä, eikä yksikään teos ole liikaa tai liian vähän toimiminiyritäjälle!

NIKSINURKKA

Sukkahousuista on moneksi, liisterin siivilöinnistä lyhytaikaisten näyttelyiden esinetukien valmistukseen. Tekstiileille tarkoitettujen näyttelytukien paikalleen asettaminen on helpompaa, jos tuen pinta on sileä. Halppisnyloneista löytyy myös materiaaliltaan 100 % polyamia ilman elastaania eli polyuretaania. Värivalikoima on kattava, vaikka esimerkeissä on käytetty vain mustia ja ruskeita sukkiksia.

Tässä liisterin siivilöinnissä oli käytössä 20 denierin kotimaiset sukkahousut sävyssä "kalmankelmeä", lähikaupan kyykyhyllystä.

Farkkujen lahkeiden sisään saa oivat tuet täyttämällä sukkahousut vanulla.

Toisen roska on toisen aarre, tai konservattorin työväline tai -materiaali. Paljasta kikkakolmosesi ja menestysmetodisi niksipurkassa, jotta muutkin ottaisivat opikseen!

Lähetä niksisi:
pklehti@protonmail.com

Hameiden näyttelytuissa sama lantio muovautuu monelle hameelle lisäämällä tai vähentämällä vanutäytettä ja hilaamalla sukkahousut lanteille.

Puvun yläosan hihoille valmistettuihin tukiin on päällimmäiseksi vedetty irtileikatut sukkahousujen lahkeet. Hihatuet on helppo pujottaa paikalleen ja kiinnittää tarranauhalla pukutuen olkapäille.

POHJOISMAISEN KONSERVAATTORILIITON SUOMEN OSASTO ry
NORDISKA KONSERVATORFÖRBUNDET FINLAND rf
NORDIC ASSOCIATION OF CONSERVATORS FINNISH SECTION ra

TOIMINTAKERTOMUS 2024

Pohjoismaisen konservaattoriliiton Suomen osasto ry (PKL) on Nordiska konservatorförbundetin (NKF) vuonna 1963 perustettu jäsenjärjestö. Pohjoismaiden osastojen välisenä yhteistyöelimenä toimii Liittoneuvosto, joka muodostuu kunkin maan puheenjohtajasta ja liittoneuvoston puheenjohtajasta. NKF:lla on Pohjoismaissa yhteensä noin 1300 jäsentä.

Konservaattoriliitto toimii eri konservointialojen ja museoalan yhdyssiteenä. Yhdistyksen tarkoituksena on seurata alan koulutusta, sekä edistää konservointityön kehitystä ja konservattoreiden ammatti-pätevyyttä. Yhdistys pyrkii osaltaan valvomaan ammattikunnan sosiaalisia etuja ja konservaattori-nimikkeen käyttöä.

Konservaattorin ammattinimikkeen suojauksen osalta voidaan todeta, että tutkintonimike "konservaattori AMK" on opetusministeriön päätöksellä suojattu. Sen sijaan konservaattori-nimikkeen käyttöä tehtävänimikkeenä ei ole millään tavoin rajattu, eikä ole olemassa järjestelmää, joka estäisi asiantuntematonta henkilöä puuttumasta kulttuurihistoriallisesti merkittäviin kohteisiin. Tilanteen selkiinnyt-täminen eurooppalaisella tasolla on myös European Confederation of Conservator-Restorers' Organisa-tions:n (E.C.C.O.) tärkeimpiä päämääriä. PKL on E.C.C.O.:n täysjäsen.

Jäsenistö

Yhdistyksellä oli vuoden 2024 lopulla yhteensä 274 jäsentä, joista 145 varsinaista jäsentä, 95 opiskelija-jäsentä, 19 eläkeläisjäsentä, 4 kunniajäsentä, 5 yhteisökannattajajäsentä ja 6 liitännäisjäsentä. Uusia opiskelijajäseniä liittyi vuoden aikana yhdistykseen 6. Kaksi opiskelijajäsentä siirtyi varsinaiseksi jäse-neksi. Eläkeläisjäseneksi siirtyi 3 varsinaista jäsentä. Yhdistyksestä erosi 10 jäsentä. Maksamattomien jäsenmaksujen vuoksi ei erotettu yhtään jäsentä.

Yhdistyksen hallitus piti vuonna 2024 kymmenen kokousta, joista kuusi oli etäkokouksia (Teams/Goog-le Meet), kolme sähköpostikokouksia ja yksi lähikokous. Hallituksen puheenjohtajana toimi **Sini Ok-sanen** ja varapuheenjohtajana **Anni Tuominen**, hallituksen jäsenenä **Elviira Heikkilä**, **Karoliina Hä-mäläinen**, **Linda Linden**, **Veera López-Lehto**, **Jenna Parkkila-Mäki**, **Riina Uosukainen** ja opiskeli-jajäsenenä **Marika Tarkiainen**. Hallituksen kokouksissa puhetta johti hallituksen puheenjohtaja. Yh-distyksen hallituksen sihteerinä toimi **Sanna Sinervo**, jäsenasiansihteerinä **Emmi Kaartinen**, tiedottajana **Emilia Laaksovirta** ja taloudenhoitajana **Saara-Maija Pesonen**.

Yhdistyksen 2024 tilien tarkastajina toimivat Oy Soinio & Co ja toiminnantarkastajana **Stina Björk-lund**.

Vuosikokoukset ja koulutuspäivät

Konservaattoriliitolla oli kaksi sääntömääräistä kokousta, joista ensimmäinen pidettiin kevätretken yhteydessä Saamelaismuseum Siidassa ja etäyhteydellä Teamsissa 18.4.2024. Osallistujia oli 16. Kevätkoko-uksessa hyväksytyn sääntömuutoksen perusteella säännöistä poistettiin vaatimus jäsenistöstä valitta-vasta toiminnantarkastajasta. Syyskokous järjestettiin 21.10.2024 Google Meet -etäyhteydellä. Kokouk-seen osallistui 20 jäsentä.

Kevään koulutuspäivän sijaan järjestettiin osittain omakustanteinen jäsenretki Rovaniemelle ja Saa-melaismuseum Siidaan 17.-19.4. Rovaniemellä osallistujat tutustuivat Lapin maakuntamuseon ja Rovanie-men taidemuseon kokoelmatiloihin. Siidassa päivä alkoi kahdella striimatulla luennolla, joista toinen käsitteli Saamelaismuseum yhteisöllistä kokoelmatyötä ja toinen kokoelmien provenienssin tutkimuk-seen liittyvää projektia. Lisäksi kierrettiin kokoelma- ja konservointitiloissa sekä Siidan näyttelyssä ja ulkomuseolla. Retkelle osallistui 11 henkeä.

Syksyn koulutuspäivä järjestettiin 12.12.2024 yhteistyössä Metropolia Ammattikorkeakoulun kanssa Arabian kampuksella Helsingissä. **Hannu Turunen** johdatti esityksellään osallistujat tekoälyn lem-peään käyttöönottoon esitellen tekoälyn mahdollisuuksia konservoinnin alalla nyt ja kuvitellussa tu-levaisuudessa. **Päivi Ukkonen** esitteli valittuja paloja pro gradu -tutkielmaansa liittyvästä konservaat-torikyselystä ja johti yhteistä keskustelua konservaattorin työstä ja kokemuksista työelämässä. Tapah-tuman lopuksi vierailtiin kampuksella sijaitsevassa Helsinki XR Centerissä lisätyn ja virtuaalitodelli-suuden merkeissä. Osallistujia oli 30. Iltapäivä jatkui Metropolian konservoinnin koulutuksen 40-vuotisjuhlaan.

Tiedotus

Yhdistys julkaisee Konservaattori-lehteä, joka toimii sekä yhdistyksen tiedotuskanavana että jäsenten ammatillisen tiedon ja kokemusten jakokanavana. Lehestä ilmestyi vuoden aikana 2 numeroa, nume-rot 142 ja 143. Vuonna 2024 lehden molempia numeroita painettiin 310 kpl. Lehden työryhmässä olivat **Susan Hannusas**, **Anniina Hatakka**, Elviira Heikkilä, **Kaisa Lepistö**, **Aino Sainio** ja **Iina Sinersaari**. Työryhmä hoiti yhdessä lehden toimitustyön, taiton sekä muiden lehden toimintaan liittyvät asiat, päävastuullisena (päätoimittajana) toimi Elviira Heikkilä. Lehti ilmestyi myös sähköisenä Konservaat-toriliiton nettisivuilla. Jäsenlevityksen lisäksi lehteä lähetettiin vapaakappaleina yhteistyötahoille. Sitä myös tilasi muutama yhdistyksen ulkopuolinen henkilö.

Yhdistys julkaisee yhdessä Pohjoismaisen konservaattoriliiton muiden jäsenosastojen kanssa kerran vuodessa ilmestyvää MOK lehteä (Meddelelser om konservering). Lehti on konservointialan tieteellinen julkaisu, jossa ilmestyneistä tieteellisistä artikkeleista kaikki ovat vertaisarvioituja. Lehden Suomen osaston yhteyshenkilönä toimi **Kristiina Kuisma**. Lehti julkaistaan sähköisenä osoitteessa www.nordiskkonservatorforbund.org/. Kuluneena vuonna keskusteltiin mahdollisuudesta luopua jäsenille jaettavasta painetusta lehdestä.

Yhdistyksen verkkosivuilla www.konservaattoriliitto.fi jaetaan tietoa konservoinnista ja Konservaatto-riliitosta. Sivuilta löytyy lisäksi konservointipalveluja tarjoavien jäsenten yhteystietoja. Verkkosivuilla on myös jäsensivusto, jonka kautta jäsenet pääsevät päivittämään yhteystietonsa ja yhdistys voi tiedot-taa jäseniään. Yhdistysavain-palvelun kautta käytössä olevan sivuston kautta pidetään yllä myös yh-distyksen jäsenrekisteriä. Yhdistys lähettää jäsenille tarpeen mukaan yhdistyksen toimintaan liittyviä tiedotteita sähköpostitse. Myös jäsenlaskut lähetetään pääsääntöisesti sähköpostitse.

Yhdistys tavoittaa jäseniään myös sosiaalisen median kanavien kautta. Facebookissa Konservaattoriliitolla on oma sivunsa, joka toimii myös tiedotuskanavana. Yhdistyksen sivun ylläpitäjinä toimivat yhdistyksen hallituksen jäsenet. Konservaattoriliitolla on myös Instagram-tili. Tiedotusvälineenä toimii myös konservaatteiden sähköpostilista osoitteessa konservaattorit@lists.oulu.fi, jota ylläpitää **Jari Heinonen**. Kyseinen sähköpostilista ei ole Konservaattoriliiton virallinen tiedotuskanava, koska kaikki jäsenet eivät ole listalla ja listalla on myös henkilöitä, jotka eivät kuulu liittoon. Kyseinen sähköpostilista on kuitenkin erinomainen keskustelukanava ammattiin liittyvissä asioissa.

Pohjoismaisella konservaattoriliitolla on yhteiset verkkosivut muiden pohjoismaisten osastojen kanssa osoitteessa: www.nordiskkonservatorforbund.org.

Kansainvälinen toiminta

NKF:n liittoneuvosto kokoontui poikkeuksellisesti kahdesti, ennen ja jälkeen Kööpenhaminassa järjestetyn NKF-kongressin. Ensimmäinen kokoontuminen jaettiin koulutuksen edustajien kesken, ja tapamisessa käsiteltiin eri maiden koulutusjärjestelmiä, konservaattoripulaa ja sen ratkaisuja. Liittoneuvoston vuosikokous pidettiin 5.10.2024 Det Kongelige Akademien Institut for Konservering tiloissa. Kokoukseen osallistui puheenjohtaja Oksanen. Kokouksessa käsiteltiin jäsenmaiden edellisen vuoden toimintaraportit, järjesteltiin liittoneuvoston taloutta ja keskusteltiin MoK-lehden tulevaisuudesta. Merkittävänä osana ohjelmaa oli NKF:n puheenjohtajamaan vaihdos ja puheenjohtajan tehtävän siirtyminen Tanskan **Karen Borchersenilta** norjalaiselle **Stina Ekelund Erlandsenille**. Seuraava NKF-kongressi järjestetään vuonna 2027 Norjan Bergenissä.

NKF on The International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works:n (IIC) osa, eli IIC Nordic Group.

PKL on European Confederation of Conservator-Restorers' Organisations -järjestön (E.C.C.O.) varsinaisen jäsen. E.C.C.O.:ssa on 22 jäsenliittoa. Sen tarkoituksena on kehittää konservointiprofessiota Eurooppalaisella tasolla. PKL ja sen jäsenet ovat sitoutuneet noudattamaan E.C.C.O.:n ammattieettisiä sääntöjä. E.C.C.O.:n yleiskokous pidettiin Bratislavassa, Slovakiassa 20.5.2024. Kokoukseen osallistui yhdistyksen E.C.C.O.-edustaja Anni Tuominen. Lisäksi hän osallistui puheenjohtajien kokoukseen 19.5.2024.

PKL on Europa Nostra -järjestön (EuNo) jäsen. EuNo on eurooppalainen kulttuuriperintöä vaaliva kansalaisjärjestö, jonka päämääränä on suojata Euroopan kulttuuriperintöä ja tarjota vahva verkosto alan keskustelulle. Järjestö myös palkitsee vuosittain parhaita kulttuuriperintömme suojelemisen hankkeita ja projekteja, edistää suojelupolitiikkaa ja korkeita standardeja kulttuuriperinnön suojelutoimissa sekä pyrkii kampanjoimaan kaikkia uhkia vastaan, jotka kohdistuvat herkkiin rakennuksiin, paikkoihin ja maisemiin. PKL:n EuNo-yhteyshenkilönä toimii **Katariina Ruuska-Jauhijärvi**, joka on EuNo:n valtuuston jäsen kaudella 2023-2026.

PKL on CEN/TC 546 -seurantaryhmän jäsen. Kulttuuriperinnön vaalimisen seurantaryhmän SR 216 tehtävänä on toimia alansa liittyvän standardisoinnin kansallisena asiantuntijaelimenä. Seurantaryhmän toimiala on sama kuin komitean CEN/TC 546, joka on ainoa eurooppalainen standardisoimiskomitea vastaten kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyvien standardien valmistelusta. Sen alaisuudessa laaditaan mm. korjausrakentamista, konservointia, valaistusta, energiatehokkuutta, pakkauksia ja kuljetusta, kokoelmien säilymisen turvaamista, sisä- ja ulkopuolisen ilmaston mittaamista ja konservointi prosessia käsittelevät standardit. PKL:ä edustaa kansallisessa seurantaryhmässä **Riitta Koskivirta**.

Toimitilat

Yhdistyksellä ei ole varsinaisia toimitiloja, vaan tiloja vuokrataan tarvittaessa. Yhdistyksellä on postilokero. Yhdistyksen arkisto sijaitsee Museoviraston kokoelma- ja konservointikeskuksessa Vantaalla. Yhdistyksen yli 20 vuotta vanha arkistomateriaali on Toimihenkilöarkistossa.

Muu toiminta

Konservaattoriliitto on mukana Metropolia ammattikorkeakoulun konservoinnin koulutuksen neuvottelukunnassa. Tarkoituksena on tuoda koulutusta ja työelämää lähemmäksi toisiaan, sekä seurata alan koulutuksen tasoa. Puheenjohtaja Oksanen osallistui neuvottelukunnan kokoukseen 18.3.2024 Museoviraston kokoelmakeskuksella Vantaalla.

Yhdistys mahdollistaa konservoinnin eri erikoistumisalojen työryhmien toiminnan. Työryhmät toimivat ja suunnittelevat tapahtumansa itsenäisesti. Järjestelyihin on mahdollista saada avustusta. Työryhmien toiminnassa on ollut taukoa. Olemassa ovat Asbesti- ja haitta-aine (AHA) -työryhmä, paperikonservaatteiden työryhmä sekä kunta-alan työryhmä. Tavoitteena on ollut saada koottua myös standardialan työryhmä.

Talous

Museovirasto myönsi vuonna 2024 yhdistykselle 7500 euron suuruisen yleisavustuksen vuotuisen toimintaan.

Yhdistyksen tilinpäätös oli 1601,50 euroa ylijäämäinen. Jäsenmaksut vuonna 2024 olivat varsinaisten jäsenten ja liitännäisjäsenten osalta 53 euroa sekä opiskelijajäsenten osalta 44 euroa. Yhteisökannattajajäsenten osalta jäsenmaksu oli 152 euroa. Hallituksen jäsenet, sihteeri, taloudenhoitaja ja jäsenasiainsihteeri olivat vapautettuja jäsenmaksun maksamisesta. Muut toimihenkilöt ja eläkeläiset saivat 50 %:n alennuksen jäsenmaksusta.

Yhdistys maksoi E.C.C.O. -jäsenyydestä 1249 euroa, sekä EuNo-jäsenyydestä 300 euroa ja CEN-seurantaryhmän jäsenyydestä 1116 euroa ja liittoneuvoston kuluja 1601,14 euroa, sekä MOK-lehden kuluja 3015,35 euroa.

Vaikka yhdistyksen talous on vakaalla pohjalla ja tasapainossa, se on täysin riippuvainen Museoviraston avustuksesta, joka on jäsenmaksujen ohella merkittävin tulonlähde. Yhdistyksen vakavin taloudellinen ja toiminnallinen uhka on, jos avustusta ei saataisi tai sen määrä jäisi hyvin pieneksi. Kehitysodotukset kohdistuvat talouden sijaan toiminnan sisältöön ja laatuun. Kirjanpitäjän mukaan toiminnassa ei ole sovellettavia taloudellisia tunnuslukuja.

Tilikauden päättymisen jälkeen Museovirasto on myöntänyt avustuksen vuoden 2025 toimintaan. Toiminnan odotetaan jatkuvan myös tulevina vuosina suunnitellusti.

Toimintakertomus on hyväksytty hallituksen kokouksessa 25.3.2025.

POHJOISMAISEN KONSERVAATTORILIITON SUOMEN OSASTO ry
NORDISKA KONSERVATORFÖRBUNDET FINLAND rf
NORDIC ASSOCIATION OF CONSERVATORS FINNISH SECTION ra

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2026

Pohjoismaisen konservaattoriliiton Suomen osasto ry (PKL) on Nordiska konservatorförbundetin (NKF) vuonna 1963 perustettu jäsenjärjestö. Pohjoismaiden osastojen välisenä yhteistyöelimenä toimii liittoneuvosto (förbundsrad), joka muodostuu kunkin maan puheenjohtajasta ja liittoneuvoston puheenjohtajasta. Liittoneuvoston puheenjohtajuus kiertää jäsenmaissa.

Konservaattoriliitto toimii valtakunnallisesti eri konservointialojen, museoalan ja kulttuuriperinnön säilyttämisen toimijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää konservointialan kehitystä, kulttuuriperinnön suojelun merkityksen esiintuomista, arvostuksen ja vaikutuksen kasvua sekä konservattoreiden ammattipätevyyden laatua sekä seurata alan koulutuksen määrän ja laadun riittävää tasoa. Yhdistys valvoo myös osaltaan ammattikunnan sosiaalisia etuja ja konservaattori-nimikkeen käyttöä. Konservaattoriliitto on ainoa aktiivinen konservointialan yhdistys Suomessa.

JÄSENYYS YHDISTYKSESSÄ

Konservaattoriliiton jäsenyys perustuu ammattimaiseen konservointialalla työskentelyyn, joka pohjautuu konservaattorin koulutukseen. Konservaattorin ammatillisen pätevyyden määrittämisen perusteena ovat Euroopan eri konservointialan järjestöjen yhteisen organisaation European Confederation of Conservators-Restorers' Organisationin (E.C.C.O.) laatimat määritelmät alan ammattiosaamisesta ja koulutuksesta sekä International Council of Museumsin (ICOM) museoalan eettiset ohjeet.

Yhdistyksen jäsenluokkia ovat opiskelijajäsen, varsinainen jäsen, liitännäisjäsen ja yhteiskannattajajäsen. Eläkeläisille myönnetään 50 % alennus jäsenmaksusta. Kunniajäsenyys voidaan myöntää ansioituneelle jäsenelle hallituksen päätöksellä.

Konservaattoriliitto on yhtä kuin sen jäsenet. Jäsenten toivotaan vaikuttavan yhdistykseen osallistumalla aktiivisesti sen toimintaan ja vaikuttamalla positiivisesti konservoinnin asioiden edistämiseen. Kaikki jäsenet voivat tuoda ehdotuksia, ideoita ja toiveita yhdistyksen toiminnasta esille vuosikokouksissa tai ottaa yhteyttä hallituksen jäseniin. Yhdistyksen verkkosivuilta löytyvät puheenjohtajan ja toimihenkilöiden yhteystiedot. Vuosikokous hyväksyy uudet jäsenet hallituksen esityksestä. Jäsenasioita hoitaa hallituksen jäsenistöstä valitsema jäsen-sihtööri.

HALLITUS

Hallitus edustaa yhdistystä ja toimii jäsenistön tavoitteiden toteuttamiseksi. Hallitus laatii yhdistyksen nimissä annettavat kannanotot, selvitykset ja lausunnot. Hallitus ja toimihenkilöt huolehtivat jäsentapahtumien järjestämisestä yhdessä tapahtumakohtaisten työryhmien kanssa, vuosikokousten järjestämisestä, Konservaattori-lehden julkaisemisesta ja verkkosivujen sisällöstä.

Hallituksessa on kahdeksan jäsentä, joista yksi on puheenjohtaja ja yksi varapuheenjohtaja. Kahdeksan varsinaisen jäsenen lisäksi hallitukseen voi kuulua yksi alaa opiskeleva opiskelijajäsen, jolla on hallituksen jäsenen oikeudet ja velvollisuudet. Jäsenet valitsevat hallituksen syksyn vuosikokouksessa. Hallituksen työtä tukevat sihteeri, taloudenhoitaja, jäsensihteeri ja tiedottaja, jotka hallitus valitsee jäsenistöstä. Hallituksen jäsenet, sihteeri, taloudenhoitaja, jäsen-sihtööri ja tiedottaja on vapautettu jäsenmaksuvelvollisuudesta. Muut toimihenkilöt saavat 50 % alennuksen jäsenmaksusta.

Hallitus kokoontuu vuoden aikana kuukausittain, noin kymmenen kertaa, vuosisuunnitelman mukaisesti. Hallituksen toiminnan ja työskentelyn ohjenuorana toimii Konservaattoriliiton hallitus- ja toimihenkilötyöskentelyn käsikirja, jota päivitetään vuosittain.

YHDISTYKSEN KOKOUKSET

Yhdistyksen vuosikokoukset ovat sääntömääräiset kevät- ja syyskokous. Kokoukset voidaan järjestää hybriditilaisuutena tai vuoden 2022 lakimuutoksesta alkaen täysin etäyhteydellä, mikä edistää maantieteellistä saavutettavuutta. Aikataulujen salliessa kokoukset pyritään järjestämään koulutuspäivien yhteydessä.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Konservaattoriliiton kansainvälinen toiminta on aktiivista. Pohjoismainen yhteistyö hoidetaan ensisijaisesti Nordiska konservatorförbundetin liittoneuvoston ja yhteispohjoismaisten tapahtumien kautta. Pohjoismaisen konservaattoriliiton työtä ohjaava liittoneuvosto kokoontuu vuosittain vuorotellen eri Pohjoismaissa. Vuosikokoukseen osallistuu yleensä yhdistyksen puheenjohtaja. Lisäksi voidaan järjestää etäkokouksia asioiden edistämiseksi.

Konservaattoriliitolla on yhteyshenkilöitä alan kansainvälisissä organisaatioissa, joissa he toimivat Konservaattoriliiton edustajina edistämässä konservoinnin asioita. Yhteyshenkilöt valitse hallitus keskuudestaan tai jäsenistöstä. Yhteyshenkilöiden tulee toimia hallituksen kannanottojen mukaisesti raportoiden sekä hallitukselle että yhdistyksen jäsenille kansainvälisten organisaatioiden toiminnasta kokouksissa, yhdistyksen lehdessä ja tarvittaessa sähköisissä medioissa.

Konservaattoriliitto on E.C.C.O.:n täysjäsen ja maksaa sille jäsenmaksua. Yhdessä E.C.C.O.:n kanssa pyritään tarkentamaan konservaattorin ammattikuvaa ja selkeyttämään ammattini-

mikkeen käyttöä Euroopan tasolla. Konservaattoriliiton yhteyshenkilö edustaa Konservaatto-
riliittoa E.C.C.O.:n vuosikokouksessa, sekä tuo jäsenistön tietoon järjestön toimintaa. E.C.C.O.:n
ammattilliset ohjeistot (I Ammattiala, II Eettinen ohjeisto, III Konservointialan koulutuksen pe-
rusvaatimuksia ja Säännöt) suomennettiin vuonna 2004 ja ne ovat luettavissa Konservaatto-
liiton verkkosivuilla. E.C.C.O.:n laatima Competences for Access to Conservation-Restoration
Profession -julkaisu valmistui vuonna 2011. Se on ensimmäinen kokonaisvaltainen esitys kon-
servoinnin ammattialan harjoittajien pätevyysvaatimuksista.

Nordiska konservatorförbundet on maailmanlaajuisesti toimivan The International Institute
for Conservation of Historic and Artistic Works -järjestön (IIC), pohjoismainen jäsenjärjestö.
Konservaattoriliiton jäsenet ovat oikeutettuja alennukseen IIC:n jäsenmaksusta.

Konservaattoriliitto on kansainvälisen Europa Nostra -järjestön (EuNo) jäsen ja maksaa sille
jäsenmaksua. Järjestön Suomen osasto perustettiin vuonna 2011. Sen jäsenenä PKL osallistuu
Suomen kulttuuriperinnön suojeluun liittyvien kysymysten käsittelyyn. Konservaattoriliiton
yhteyshenkilö edustaa Konservaatto-
riliittoa EuNo:n vuosikokouksessa sekä tuo jäsenistön tie-
toon järjestön toimintaa. Vuoden 2025 jälkeen on tavoitteena löytää yhdistykselle uusi Eu-
No-edustaja.

Konservaattoriliitto on standardisoimisjärjestö CENin CEN/TC 346 "Conservation of cultural
heritage" kansallisen seurantaryhmän jäsen ja maksaa sille jäsenmaksua. Se toimii eurooppa-
laisen standardisoimisjärjestö CENin alaisena. Komitea vastaa kulttuuriperinnön säilyttämi-
seen liittyvien standardien valmistelusta. Konservaatto-
riliiton yhteyshenkilö edustaa Konser-
vaattoriliittoa CEN:in toiminnassa sekä tuo jäsenistön tietoon kulttuuriperintöä koskevia stan-
dardiehdotuksia jäsenistön tarkas-
teltaviksi ja kommentoitaviksi.

KOULUTUS

Konservaatto-
riliitto järjestää jäsenistölleen vuosittain jäsentapahtumia. Jäsentapahtumilla on
tärkeä tehtävä maantieteellisesti hajanaisen konservaatto-
ryhteyshenkilö edustaa Konser-
vaattoriliittoa CEN:in toiminnassa sekä tuo jäsenistön tietoon kulttuuriperintöä koskevia stan-
dardiehdotuksia jäsenistön tarkas-
teltaviksi ja kommentoitaviksi.

Varsinaisten jäsenten jatkokouluttautumista ja seminaarimatkoja tuetaan harkinnanvaraisilla
apurahoilla hallituksen päätöksellä. Apurahan saajat kirjoittavat Konservaatto-
riliiton varoin
tuetusta toiminnasta Konservaatto-
riliiton lehden tuoden jäsenistölle uutta tietoa alan kehitykses-
tä, kouluttautumismahdollisuuksista ja tapahtumia järjestävistä tahoista kotimaassa ja ulko-
mailla.

Vuodelle 2026 suunnitellaan järjestettäväksi tavalliseen tapaan kaksi jäsentapahtumaa, joista
vähintään toinen on koulutuksellinen. Mahdollisia aiheita ovat muun muassa alan standardit,
uudet teknologiat konservoinnissa ja konservaatto-
ryhteyshenkilö edustaa Konser-
vaattoriliittoa CEN:in toiminnassa sekä tuo jäsenistön tietoon kulttuuriperintöä koskevia stan-
dardiehdotuksia jäsenistön tarkas-
teltaviksi ja kommentoitaviksi.

VIESTINTÄ

Yhdistys julkaisee kahdesti vuodessa ilmestyvää Konservaatto-
riliiton lehteä. Lehdellä on oma työ-
ryhmä. Lehdessä julkaistaan muun muassa alaan liittyviä artikkeleita, tutkimusraportteja,
tekniikkaesittelyitä ja matkakertomuksia. Lehti jaetaan painettuna jäsenille ja tilaajille sekä
julkaistaan sähköisesti Konservaatto-
riliiton verkkosivuilla. Jäsenistön ulkopuolisten henkilöi-
den ja yhteisöjen on mahdollista tilata lehteä maksua vastaan. Sähköinen lehti on vapaasti
kaikkien saatavilla.

Konservaatto-
riliitolla on verkkosivut osoitteessa www.konservaattoriliitto.fi. Vuonna 2018 uu-
distetuilla sivuilla on kirjautumisen takana jäsenosio, jonka kautta jaetaan jäsenille muun
muassa yhdistyksen virallisia asiakirjoja. Sivuston kautta on myös saatu käyttöön sähköpostit-
se toimiva jäsenpostituskanava, joka toimii yhdistyksen virallisena jäsentiedotuskanavana. Tä-
män listan kautta hallitus tiedottaa jäsenille yhdistyksen toimintaan ja konservoinnin amat-
tialaan liittyviä asioita sekä toimittaa esimerkiksi vuosikokouskutsut.

Tiedotusvälineenä voidaan käyttää myös julkista konservaatto-
reiden sähköpostilistaa osoit-
teessa konservaatto-
rit@lists.oulu.fi. Kyseinen sähköpostilista ei ole Konservaatto-
riliiton viral-
linen tiedotuskanava eikä Konservaatto-
riliiton ylläpitämä, mutta se toimii erinomaisena tie-
dotuskanavana ammattiin liittyvissä asioissa. Listalle voi lähettää viestejä kuka tahansa.

Konservaatto-
riliitto toimii sosiaalisessa mediassa Facebookissa ja Instagramissa. Kanavilla
viestitään Konservaatto-
riliiton toiminnasta sekä muista konservaatto-
reita kiinnostavista
asioista. Sosiaalisen median hallinnoinnista vastaavat tiedottaja ja hallitus.

Nordiska konservatorförbundet julkaisee vuosittain yhteispohjoismaista vertaisarvioitua jul-
kaisua MoK (Meddelser om konservering), jonka toimittamisesta vastaavat kaikki jäsenmaat
yhdessä. Kaikilla jäsenmailla on oma yhteyshenkilö lehden toimituksessa. Lehteen voi kirjoit-
taa artikkeleita englanniksi, skandinaavisilla kielillä tai suomeksi. Vuoden 2025 päätöksellä
painetusta lehdestä luovutaan ja lehti julkaistaan jatkossa sähköisenä Scholastica-alustalla.
Sähköistä lehteä on aiemmin julkaistu NKF:n verkkosivuilla osoitteessa [www.nordiskkonserva-
torforbund.org](http://www.nordiskkonserva-
torforbund.org). Sivujen kautta pääsee myös kaikkien eri jäsenmaiden osastojen sivuille ja siel-
lä tiedotetaan yhteisistä tapahtumista ja koulutuksista.

Vuonna 2026 perehdytään etäosallistumisen ja sähköisen viestinnän kehittämiseen.

TALOUS

Konservaattoriliiton toiminta perustuu ensisijaisesti jäsenmaksuihin ja jäsenten vapaaehtois-työhön. Yhdistyksellä ei ole palkattuja toimihenkilöitä. Yhdistys hakee vuosittaiseen toimintaansa Museoviraston toiminta-avustusta kulttuuriperintöalan yhteisöjen toimintaan. Avustus on yhdistyksen toiminnan kannalta kriittisen tärkeä.

Päivittäisestä taloudenhoidosta vastaa hallituksen jäsenistöstä valitsema taloudenhoitaja. Yhdistyksen kirjanpidon hoitaa ulkopuolinen tilitoimisto. Tilintarkastus teetetään syyskokouksen valitsemalla ammattimaisella tilintarkastajalla.

MUU TOIMINTA

Konservointialan tunnettuuden parantamiseen ja osaamisen kehittämiseen panostetaan myös vuonna 2026. Yhteistyön muotoja muiden kulttuuriperinnön parissa toimivien yhdistysten ja toimijoiden kanssa kehitetään edelleen erityisesti jäsentapahtumien yhteydessä ja viestintäkanavien muodossa.

Yhteistyötä konservointialan opiskelijoihin ja oppilaitoksiin vahvistetaan ja toimintatapoja kehitetään edelleen. Konservaatroriliiton edustaja osallistuu konservoinnin koulutuksen neuvottelukunnan kokouksiin yhtenä työelämän edustajista sekä vierailee oppilaitoksen kutsu- mana tapaamassa uusia opiskelijoita. Yhteistyötä, yhteydenpitoa ja tiedotusta konservoinnin koulutuksen suuntaan edistää myös hallituksen opiskelijajäsen. Tavoitteena on saada opiskelijat jäseniksi ja mukaan yhdistyksen toimintaan jo opiskeluaikana ja siten luoda heille mahdollisuuksia verkostoitua ja tutustua ammatissa toimiviin Konservaatroriliiton jäseniin. Yhdistys jakaa stipendejä ansioituneille ja aktiivisille opiskelijajäsenille näiden valmistuessa.

Yhdistyksessä voi toimia erikoistumisalakohtaisista työryhmiä. Kuka tahansa voi perustaa työryhmän. Työryhmät kokoontuvat ja suunnittelevat toimintaansa itsenäisesti, mutta Konservaatroriliiton nimissä järjestettävästä ohjelmasta tulee ilmoittaa hallitukselle. Työryhmät voivat hakea hallitukselta harkinnanvaraista avustusta toimintaansa, ja yhdistyksen varoilla avustetusta toiminnasta kirjoitetaan koko jäsenistöä hyödyttäviä artikkeleita Konservaatrori-lehteen.

Vuonna 2022 toteutettua konservaattoreille suunnattua kyselyä työn vaativuuteen, työehtoihin ja palkkaukseen liittyen hyödynnetään pitkäaikaisesti yhdistyksen toiminnassa. Konservattoreiden työoloja ja palkkausta pyritään kohentamaan hankittuun tutkimustietoon sekä myöhempään tietoon nojautuen.

Hallitus 15.10.2025

POHJOISMAISEN KONSERVAATTORILIITON SUOMEN OSASTO ry

TURVALLISEMMAN TILAN PERIAATTEET

Hyväksytty yhdistyksen syyskokouksessa 15.10.2025

Pohjoismaisen konservaatroriliiton Suomen osasto ry on sitoutunut noudattamaan toiminnassaan turvallisemman tilan periaatteita. Turvallisuus tarkoittaa turvallisemman tilan kontekstissa turvallisuuden sosiaalista ulottuvuutta eli ihmisten asenteita ja keskinäistä vuorovaikutusta.

Periaatteilla ohjeistetaan, miten yhdistyksen toimintaan ja tapahtumiin tulee osallistua, jotta kaikilla ihmisillä olisi niissä tervetullut ja turvallinen olo riippumatta ihmisen henkilökohtaisista ominaisuuksista, kuten iästä, kielestä, etnisestä taustasta, uskonnosta, poliittisesta suuntautumisesta, sosiaalisesta asemasta, sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai toimintakyvystä. Ihmisen kohteluun ei saa myöskään vaikuttaa kyseisen henkilön suuntautumisen konservointialalla tai työkokemuksen määrä.

Kunnioita – Kunnioita jokaisen ihmisen itsemääräämisoikeutta eli henkisiä ja fyysisiä rajoja. Pyydä lupaa ennen kuin kosketat tai kommentoit toista. Lopeta tai muuta käytöstäsi, jos toinen sitä pyytää.

Älä oleta – Älä tee oletuksia ihmisen iästä, sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, terveydentilasta, identiteetistä, kielestä, etnisestä taustasta, kulttuurista tai uskonnosta. Minäkäänlainen syrjintä, kuten rasismi, homo- ja transfobia, ikä- ja luokkasyrjintä, ableismi ja seksismi eivät kuulu PKL:n toimintaan tai tapahtumiin.

Kuuntele ja opi – Pidä huolta, että kaikki pystyvät osallistumaan keskusteluihin ja tulevat kuulluiksi.

Puutu häirintätilanteisiin – Jokaisella on velvollisuus huolehtia turvallisemman tilan toteutumisesta. Puutu väärinkäytöksiin ja ilmoita asiasta häirintäyhdyshenkilölle.

Pyydä tukea/apua – Pyydä neuvoa tai apua, jos et tiedä, miten jossakin tilanteessa tulisi toimia.

Pyydä anteeksi – Pyydä anteeksi, kun olet toiminut väärin. Jokainen tekee joskus virheitä. Virheen myöntäminen ja vastuunotto helpottavat tilannetta.

Puhu kauniisti – Älä käytä puheessasi syrjivää kielenkäyttöä ja/tai stereotypioita. Jos olet jostakin asiasta eri mieltä, kerro se rakentavasti. Tavallinen ystävällisyys vahvistaa yhteenkuuluvuutta.

Häirintään ja muuhun syrjivään käytökseen tai puheeseen syyllistynyt henkilö voidaan poistaa välittömästi tapahtumapaikalta häirintäyhdyshenkilön toimesta.

KIRJAUUTUUS!

POLYSAKKARIDIGEELIT PAPERIKONSERVONNISSA – Johdatus gealien soveltavaan käyttöön kosteudelle herkkien konservointikohteiden konservoinnissa

Paperikonservaattorin työssä ollaan usein ongelmallisessa tilanteessa, jossa vastakkain ovat vesikäsitteilyn edut ja haitat. Riskin saattavat muodostaa kohdemateriaalin ominaisuudet, vauriot tai merkintäaineiden tuomat haasteet. Konservaattorin pitkstä työkokemuksesta ja materiaalien huolellisesta testaamisesta huolimatta työn äärellä voi olla haastavaa arvioida vesikäsitteilyn todellista vaikutusta kohteelle.

Polysakkaridigeelit mahdollistavat märkäkäsitteilyn konservointikohteelle, jota ei haluta käsitellä suoraan vedellä. Ne mahdollistavat herkkien kohteiden pesun tapauksissa, joissa allaspesu on poissuljettu. Puhdistuskäsitteilyjen lisäksi gealien avulla voidaan nostaa kohteen pH:ta sekä tuoda muita vaikuttavia aineita kohteeseen.

Oppaamme sisältää katsauksen kansainväliseen tutkimukseen, taustoittaa ilmiöiden kemiallista perustaa ja tarjoaa lisäksi konservaattorien kokemuksia eri menetelmistä.

Oppaan ovat laatineet paperikonservaattori Anna Aaltonen ja kemisti Santeri Feodorow Ilona Osaran ja Jaakko Kuuselan asiantuntevalla avustuksella.

www.museoidenhankintakeskus.fi

Tilaukset verkkokaupastamme:
www.museoidenhankintakeskus.fi
hintaan **45** euroa.

Museoiden
hankintakeskus